

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

Maja Vučić

**MOTIVACIJA RODITELJA I VASPITAČA ZA KVALITETNU
SARADNJU**

Master rad

Nikšić, 2024.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

**MOTIVACIJA RODITELJA I VASPITAČA ZA KVALITETNU
SARADNJU**

Master rad

Mentor: doc. dr Jovana Marojević

Kandidat: Maja Vučić

Broj indeksa: 5/22

Nikšić, 2024.

PODACI I INFORMACIJE O MAGISTRANDU

Ime i prezime: Maja Vučić

Datum i mjesto rođenja: 26. 04. 2001.

INFORMACIJE O MASTER RADU

Naziv master studija: Predškolsko vaspitanje i obrazovanje

Naslov rada: Motivacija roditelja i vaspitača za kvalitetnu saradnju

Fakultet na kojem je rad odbranjen: Filozofski fakultet – Nikšić

UDK, OCJENA I ODBRANA MASTER RADA

Datum prijave master rada: 31.05.2024.godine

Datum sjednice Vijeća na kojoj je prihvaćena tema: 06.12.2023.godine

Mentor: doc. dr Jovana Marojević

Komisija za ocjenu/odbranu rada: Doc. dr Jovana Marojević, mentor, Prof. dr Tatjana Novović, član, Doc. dr Milica Jelić, član

Datum odbrane:

Datum promocije:

Zahvalnica

Zahvaljujem se svojoj porodici i mentorki na pružanju pomoći u svim fazama izrade master rada...

REZIME

U radu se bavimo problematikom motivacije roditelja i vaspitača za kvalitetnu saradnju. Rad sadrži teorijski i istraživački dio. U teorijskom dijelu rada obrađuje se značaj i različiti oblici saradnje između roditelja i vaspitača, uz poseban fokus na motivaciju i kompetencije vaspitača za ostvarivanje kvalitetnog partnerstva sa porodicom. Saradnja roditelja i vaspitača značajna je za razvoj djece, te je analiza različitih oblika saradnje – individualnih, grupnih i frontalnih – od velike važnosti. Posebno je istaknut značaj uključivanja roditelja u vaspitno-obrazovne aktivnosti, uloga vaspitača u podsticanju ove saradnje, kao i motivacija obje strane za unapređenje vaspitno-obrazovnog procesa. Istražuju se kompetencije vaspitača, stavovi prema partnerstvu i izazovi s kojima se suočavaju u ovom procesu. Takođe, prikazuju se različiti modeli saradnje između porodice i vaspitno-obrazovnih ustanova, kao i moguće poteškoće koje mogu ometati ostvarivanje kvalitetne saradnje.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 75 vaspitača i 75 roditelja djece predškolskog uzrasta. Za dobijanje podataka od vaspitača korišćen je anketni upitnik. Pomoću skale stavove prikupljeni su podaci od roditelja.

Istraživanje je pokazalo da vaspitači imaju visoku motivaciju za saradnju sa roditeljima, naročito zbog napretka djece, iako roditelji često ne iniciraju komunikaciju. Vaspitači sa više radnog staža i obrazovanja pokazuju veću motivaciju, ali se suočavaju s vremenskim i administrativnim izazovima. S druge strane, roditelji su motivisani za saradnju, posebno zbog razvoja djece, ali postoji prostor za poboljšanje komunikacije. Razlike u percepciji saradnje zavise od obrazovnog nivoa i pola roditelja, što naglašava potrebu za prilagođenim pristupima u zajedničkom radu.

Ključne riječi: motivacija, saradnja, vaspitači, roditelji

APSTRAKT

The paper addresses the issue of motivation among parents and educators for establishing effective cooperation. The work contains both a theoretical and research section. The theoretical part discusses the importance and various forms of cooperation between parents and educators, with a particular focus on the motivation and competencies of educators in fostering a strong partnership with families. Cooperation between parents and educators is crucial for children's development, and the analysis of different forms of cooperation – individual, group, and frontal – is of great importance. The paper emphasizes the importance of involving parents in educational activities, the role of educators in encouraging this cooperation, and the motivation of both parties to improve the educational process. It explores educators' competencies, attitudes toward partnership, and the challenges they face in this process. Additionally, different models of cooperation between families and educational institutions are presented, as well as potential obstacles that may hinder the establishment of quality cooperation.

The research was conducted on a sample of 75 educators and 75 parents of preschool-aged children. A questionnaire was used to collect data from educators, while a scale was used to gather data from parents.

The research showed that educators are highly motivated to cooperate with parents, particularly due to children's progress, although parents often do not initiate communication. Educators with more years of experience and higher education levels demonstrate greater motivation but face time and administrative challenges. On the other hand, parents are motivated to cooperate, especially for their children's development, but there is room for improving communication. Differences in the perception of cooperation depend on the educational level and gender of the parents, highlighting the need for tailored approaches in collaborative efforts.

Keywords: motivation, cooperation, educators, parents

SADRŽAJ

UVOD	8
TEORIJSKE OSNOVE	10
1.1.Saradnja roditelja i vaspitača	10
1.1.1. Oblici saradnje roditelja i vaspitača	12
1.1.2. Individualni oblik saradnje roditelja i vaspitača	13
1.1.3. Grupni oblik oblik saradnje roditelja i vaspitača	14
1.1.4. Frontalni oblik saradnje roditelja i vaspitača	14
1.1.5. Značaj uključivanja roditelja u vaspitno-obrazovne aktivnosti	15
1.1.6. Uloga vaspitača u podsticanju saradnje sa roditeljima	16
1.2.Motivacija roditelja i vaspitača za međusobnu saradnju	17
1.2.1. Kompetencije vaspitača za saradnju sa roditeljima.....	17
1.2.2. Stavovi vaspitača prema partnerstvu sa roditeljima	20
1.2.3. Unapređenje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada kao motiv vaspitača za saradnju sa roditeljima.....	21
1.2.4. Pružanje pomoći i podrške djeci kao motiv vaspitača za saradnju sa roditeljima	22
1.2.5. Razvijanje sposobnosti i potencijala kod djece kao motiv roditelja za saradnju sa vaspitačima	23
1.2.6. Modeli saradnje porodice i vaspitno-obrazovne ustanove.....	25
1.2.7. Poteškoće u ostvarivanju kvalitetne saradnje između roditelja i vaspitača	27
2. METODOLOŠKE OSNOVE	29
2.1. Predmet istraživanja	29
2.2. Cilj i zadaci istraživanja	29
2.3. Istraživačke hipoteze	30
2.4. Instrumenti istraživanja	30
2.5. Uzorak ispitanika.....	31
2.6. Statistička obrada podataka	31
3. PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA	32
3.1. Interpretacija rezultata istraživanja	74

ZAKLJUČAK I PREPORUKE	78
LITERATURA	79
PRILOZI.....	84
Prilog 1	84
Prilog 2	89

UVOD

U svakodnevnoj praksi i stručnoj literaturi naglašava se važnost saradnje između roditelja i vaspitača (Christenson, 2004; Pavlović-Breneselović, 2010). Tokom posljednjih decenija 20. vijeka, u Crnoj Gori, predškolske ustanove su postale sastavni dio obrazovnog sistema, što je dovelo do širenja njihovih uloga i odgovornosti. Osim što zadovoljavaju osnovne potrebe djece, ove ustanove sada pružaju i podsticaje za njihov sveukupni razvoj (Krnjaja i Pavlović-Breneselović, 2014).

Roditelji i vaspitači sada imaju priliku da zajedno oblikuju predškolsko okruženje, pružajući djeci podršku kroz zajednički rad i partnerski odnos (Fordham & Kennedy, 2017). Ova komplementarnost u vaspitnim uticajima ključna je za potpuni razvoj djeteta i za unapređenje interakcije i komunikacije u predškolskim ustanovama, koje su usmjerene na djecu i njihovo djetinjstvo (Gonzales, 2013).

Važno je da vaspitači prije svega razumiju značaj saradnje sa roditeljima i prepoznaju njen značaj u vaspitanju i obrazovanju. Na taj način, vaspitači mogu ostvariti pravu i delotvornu saradnju sa porodicama, koja će imati pozitivan uticaj na djecu.

Saradnja između vaspitača i roditelja omogućava usklađivanje obrazovnih aktivnosti u vrtiću i kod kuće, što je od vitalnog značaja za dijete. Vaspitači mogu pružiti savjete roditeljima kako bi podržali razvojne aktivnosti kod kuće, dok roditelji mogu dijeliti informacije o ponašanju i potrebama svog djeteta.

Potpuno je izvjesno da zajednički rad vaspitača i porodice može obezbediti djeci veće mogućnosti za sistematsko učenje. Kroz zajedničke aktivnosti i interakcije, djeca imaju priliku da istražuju, igraju se i razvijaju vještine koje su ključne za njihov razvoj.

Vaspitači i roditelji igraju ključnu ulogu u obrazovanju predškolske djece. Uključivanjem roditelja u vaspitno-obrazovne aktivnosti i upoznavanjem sa nastavnim planom, vrtići mogu omogućiti roditeljima da aktivnije učestvuju u realizaciji obrazovnih zadataka, što doprinosi efikasnijem postizanju ciljeva definisanih u predškolskom programu.

Kako bi se ostvarila kvalitetna saradnja između roditelja i vaspitača, potrebna je motivacija obje strane. S obzirom na to da se relativno malo autora bavilo pitanjem motivacije za ovu saradnju, odlučili smo da našim istraživanjem damo doprinos ovoj važnoj temi.

Naša glavna motivacija za istraživanje potiče iz činjenice da postoji nedostatak empirijskih podataka o motivaciji roditelja i vaspitača za uspostavljanje kvalitetne saradnje. Želimo da naglasimo značaj motivacije sa obje strane kako bi se postigla kvalitetna saradnja i da ukažemo na moguće izazove koji mogu nastati u toj saradnji.

Saradnja između roditelja i vaspitača koristi najviše samom djetetu, dok i roditelji i vaspitači takođe imaju koristi. Kontinuirano unapređivanje ove saradnje je ključno kako bi se postigao što bolji metodološki, didaktički i pedagoški uticaj na dijete. Uspostavljanje prirodnog vaspitnog kontinuiteta i jedinstvenog djelovanja između ove dvije sredine u kojoj dijete boravi je neophodno za efikasnu multidimenzionalnu podršku djetetu, kako naglašavaju Rockwell, Andre i Hawley (1995).

Postoji mnogo razloga za motivaciju roditelja i vaspitača da intenziviraju saradnju, a koristi su višestruke za sve učesnike u predškolskoj ustanovi. Veoma je važno da od saradnje vaspitača i roditelja imaju koristi svi akteri u vaspitanju i obrazovanju djece.

TEORIJSKE OSNOVE

1.1. Saradnja roditelja i vaspitača

Za dobru saradnju između vaspitača i roditelja važno je nekoliko stvari. Prvo, treba da komuniciraju otvoreno i često, kako bi zajedno podržali dijete. Drugo, važno je da se međusobno slušaju i poštuju mišljenja jedni drugih. Treće, saradnja treba da bude zasnovana na povjerenju i uvažavanju. Roditelji i vaspitači treba da rade zajedno kako bi pomogli djetetu da napreduje, usmjeravajući se na njegove potrebe i snage (Christenson & Sheridan, 2001).

Uključivanje roditelja u obrazovni proces od suštinske je važnosti za uspjeh djece u ranim fazama njihovog razvoja. Vaspitači imaju važnu ulogu u motivisanju roditelja da aktivno učestvuju u obrazovanju svoje djece. Istraživanja ukazuju na to da kada roditelji od najranijih godina angažuju se u obrazovnim aktivnostima, djeca postižu bolje rezultate u učenju i razvoju (Nikolić & Đorđević, 2018).

Vaspitači često ističu koliko je porodično okruženje bitno za uspjeh djeteta u vrtiću. Što ranije počne saradnja između roditelja i vaspitača, to su rezultati bolji. Da bi roditelji bili aktivni u obrazovanju djece, vaspitači moraju imati odgovarajući pristup (Tomić & Miljević-Rašić, 2019).

Stavovi vaspitača prema roditeljima su jako važni jer utiču na to koliko će roditelji biti spremni da se uključe. Kada vaspitači pozovu roditelje da učestvuju u aktivnostima, roditelji se osjećaju dobrodošlo i korisno. Ovo takođe pomaže u izgradnji povjerenja između roditelja i vaspitača, što je važno za uspješno partnerstvo (Milić, 2021).

Da bi saradnja bila uspješna, važno je da postoji redovna komunikacija, učešće roditelja u aktivnostima, i međusobna podrška. Vaspitači treba da budu proaktivni u uključivanju roditelja, na primjer kroz redovna ažuriranja o napretku djeteta, dok roditelji treba da budu ohrabreni da učestvuju u radu vrtića.

Za dobru saradnju, ključno je da komunikacija bude otvorena i jasna, da se međusobno poštuju, i da se radi na razvoju djeteta fokusirajući se na njegove potrebe i snage.

Prema stručnoj literaturi, važno je da predškolske ustanove i porodice sarađuju kako bi vaspitanje i obrazovanje bilo uspješno (Murphi, 1980; Rockvell, 1995; Miljak, 1995; Kamenov, 2002; Epstein, 2013; Gonzales et al., 2013). Najbolje je kada se uticaji vaspitača i roditelja ne samo poklapaju, već se i međusobno dopunjuju. Ova saradnja pomaže u razvoju socio-emocionalnih vještina kod predškolske djece (Bierman et al., 2017). Ako vaspitači i roditelji dobro sarađuju, mogu bolje dijeliti znanja o tome kako djeca uče i razvoju (Fenech, 2013; Cok, Dearing & Zachrisson, 2018). Vaspitači treba da se potrudе da uspostave dobar dijalog sa roditeljima (Coelho et al., 2019).

Vaspitači bi trebali da planiraju različite načine saradnje sa roditeljima, jer roditeljsko angažovanje može značajno pomoći u postizanju vaspitno-obrazovnih ciljeva (Fenech, 2013). Dobra komunikacija pomaže u tome da roditelji aktivno učestvuju u obrazovanju i poboljšava razvoj djeteta (Fordham & Kennedy, 2017). Istraživanja (Visković i Višnjić Jevtić, 2017; Višnjić Jevtić, 2018) pokazuju da vaspitači smatraju da su komunikacijske vještine ključne za uspješnu saradnju sa roditeljima i da se osjećaju kompetentno u toj ulozi. Međutim, motivacija za saradnju zavisi od tih vještina (Westergård, 2013). Prema nekim autorima (Harper, 2015), iako vaspitači imaju potrebne vještine, treba razviti konkretne strategije za efikasnu saradnju. Takođe, poboljšanje vještina vaspitača za rad sa roditeljima je važno za njihovu motivaciju (Hannon & Donnell, 2020).

Otvorena i pozitivna komunikacija je najbolji način za usklađivanje rada između vrtića i porodice (Milić, 2012). Istraživanja (Dahl, 2017) pokazuju da profesionalna odgovornost vaspitača može biti ugrožena ako roditelji preuzmu glavnu ulogu u saradnji. Vaspitači treba značajnu pažnju da posvete saradnji sa roditeljima, kako bi djeca imala kvalitetnije vaspitanje i obrazovanje (Berčnik, 2014).

Neka istraživanja (Hakyemez-Paul, Pihlaja & Silvennoinen, 2018) pokazuju da aktivno učešće roditelja u vaspitno-obrazovnim aktivnostima poboljšava akademska postignuća djece.

1.1.1. Oblici saradnje roditelja i vaspitača

Saradnja između vaspitača i roditelja je veoma važna za sveukupni razvoj djeteta. Roditelji i vaspitači najčešće individualno sarađuju. Putem individualnih razgovora, vaspitači i roditelji razgovaraju o ponašanju i postignućima djeteta.

Pored individualnih razgovora, vaspitači imaju mogućnost da organizuju roditeljske sastanke i radionice. Ove aktivnosti omogućavaju roditeljima da se bolje upoznaju sa pedagoškim temama i aktivno učestvuju u vaspitno-obrazovnom procesu (Stanković & Rodić, 2019). Takođe, roditelji mogu pomoći vaspitačima u realizaciji različitih projekata, kao što su manifestacije ili kreiranje didaktičkog materijala. Aktivna saradnja između vaspitača i roditelja je ključna za postizanje što boljih rezultata kod djece (Petrović, 2020).

Da bi saradnja između vaspitača i roditelja bila kvalitetna mora postojati međusobno povjerenje i poštovanje. Vaspitači, prije svega, treba da uzmu u obzir kulturne i porodične razlike i da odgovore na potrebe roditelja i djece. Otvorena komunikacija je ključ za izgradnju dobrog partnerskog odnosa koji će podržati razvoj djeteta (Powell, Son, File & San Juan, 2010).

Potrebno je naglasiti da je za kvalitetnu komunikaciju izuzetno važno uvažavanje drugačijeg mišljenja. Vaspitači i roditelji treba da međusobno poštuju mišljenja, ideje i stavove. Roditelji vaspitačima mogu pružiti izuzetno važne informacije o individualnim karakteristikama i potrebama djeteta. S druge strane, vaspitači mogu ponuditi profesionalni uvid o razvoju djeteta (Sheldon & Epstein, 2005).

Učestalost komunikacije između vaspitača i roditelja je veoma važna. Redovne individualne konsultacije pomažu roditeljima da se informišu o napredovanju njihove djece. Kvalitetna razmjena informacija ne samo da jača odnos između vaspitača i roditelja, već takođe doprinosi sveukupnom razvoju djeteta.

1.1.2. Individualni oblik saradnje roditelja i vaspitača

Individualna saradnja između roditelja i vaspitača igra ključnu ulogu u postizanju uspjeha kod djece. Ovaj oblik saradnje usmjeren je na lične i direktne kontakte, koji omogućavaju rješavanje specifičnih potreba svakog djeteta (Ilić, 2019).

Jedan od čestih oblika ove saradnje su redovni sastanci između roditelja i vaspitača. Na ovim sastancima razgovara se o napretku i ponašanju djeteta, a roditelji mogu izložiti svoja zapažanja i prijedloge. Bitno je da ovi sastanci budu dobro pripremljeni kako bi bili što korisniji. Pored sastanaka, pisana komunikacija je takođe važna. Izvještaji i obaveštenja koje vaspitači šalju roditeljima pomažu im da bolje razumiju kako dijete napreduje i gdje mu je potrebna dodatna pomoć (Christenson & Sheridan, 2001).

Vaspitači mogu predložiti aktivnosti ili strategije koje roditelji mogu koristiti da pomognu djetetu van vrtića. Saradnja je uspješnija kada roditelji aktivno učestvuju i primjenjuju ove strategije, dok vaspitači pružaju podršku (Christenson & Sheridan, 2001).

Roditelji treba da osjećaju da ih vaspitači slušaju i poštuju, dok vaspitači treba da pokažu razumijevanje i empatiju prema roditeljskim brigama (Ilić, 2019).

Individualni sastanci između vaspitača i roditelja su ključni za detaljno raspravljanje o napretku djeteta. Tokom ovih sastanaka, vaspitači i roditelji treba da razgovaraju o akademskim postignućima, ponašanju i područjima gde dijete možda treba dodatnu podršku. Da bi sastanci bili efikasni, vaspitači treba da se pripreme unaprijed, pregledajući podatke o djetetu i pripremajući konkretne tačke za razgovor (Ilić, 2019).

Kada se postavljaju ciljevi za dijete, vaspitači i roditelji treba da sarađuju kako bi zajedno definisali specifične i mjerljive ciljeve. Praćenje napretka prema tim ciljevima omogućava prilagođavanje strategija ako je potrebno, i pomaže da se obezbijedi zajednička posvećenost razvoju djeteta.

1.1.3. Grupni oblik oblik saradnje roditelja i vaspitača

Grupni oblik saradnje podrazumijeva saradnju između roditelja i vaspitača je veoma korisna za razvoj djece. Ovaj oblik saradnja omogućava da više roditelja i vaspitača zajedno rade na unapređenju kvaliteta vaspitno-obrazovnog procesa, te sveukupnog razvoja djeteta.

Grupni oblik saradnje u obrazovanju nudi značajne prednosti, jer omogućava razmjenu znanja i resursa među roditeljima i vaspitačima. Kada se okuplja veći broj učesnika, zajednički se mogu razvijati nove strategije rada sa djecom, što može značajno poboljšati kvalitet obrazovanja i vaspitanja. Na grupnim sastancima se mogu diskutovati različite teme od značaja za obrazovni proces (Stefanović, 2018).

Aktivno učešće roditelja u ovim grupnim aktivnostima doprinosi jačanju njihove povezanosti sa predškolskim ustanovama, čime se povećava njihovo uključivanje u vaspitanje i obrazovanje djece. Osim toga, grupni sastanci pružaju priliku roditeljima da razmjenjuju iskustva i informacije o pitanjima važnim za vaspitanje i obrazovanje, što može obogatiti njihov pristup i razumijevanje vaspitnog procesa (Korać, 2015).

Smatramo da grupni oblik saradnje nudi prilike za profesionalni razvoj vaspitača. Kroz grupne diskusije i radionice sa roditeljima, vaspitači mogu naučiti nove stvari i dobiti nove ideje za poboljšanje svog rada. Ovo može pomoći vaspitačima da bolje zadovolje potrebe svojih učenika.

Generalno, grupna saradnja između roditelja i vaspitača je veoma efikasna i može unaprijediti vaspitno-obrazovne rezultate djece. Kada roditelji i vaspitači rade zajedno, mogu stvoriti bolje i podržavajuće okruženje za učenje koje koristi svima.

1.1.4. Frontalni oblik saradnje roditelja i vaspitača

Jedan od najčešćih frontalnih oblika saradnje između vaspitača i roditelja su roditeljski sastanci. Roditeljski sastanci se obično održavaju nekoliko puta godišnje. Na ovim sastancima se diskutuje o učenju, ponašanju djece, kao i eventualnim problemima.

Prije početka roditeljskog sastanka, vaspitači treba da pripreme konkretne primjere i savjete. Roditelji mogu da iznesu svoja zapažnja o djeci, kako bi razgovor bio koristan i usmjeren na djetetove potrebe. Roditeljski sastanci su prilika da vaspitači iznesu svoja mišljenja i zapažanja vezano za vaspitno-obrazovni proces. Po našem mišljenju, jedan od ciljeva roditeljskih sastanaka jeste da roditelji i vaspitači zajedno rade na poboljšanju vaspitno-obrazovnih metoda. Na roditeljskim sastancima roditelji i vaspitači mogu dobiti ideje koje će im pomoću u podsticanju razvoja djeteta (Stefanović, 2019).

Na osnovu navedenog, smatramo da je frontalni oblik saradnje značajan za kreiranje kvalitetnog vaspitno-obrazovnog okruženja. Putem direktne i otvorene komunikacije, roditelji i vaspitači mogu zajedno raditi na rješavanju problema i podržavanju djetetovog razvoja.

1.1.5. Značaj uključivanja roditelja u vaspitno-obrazovne aktivnosti

Aktivno učešće roditelja u ranom obrazovanju djece ključno za stvaranje podržavajućeg okruženja za učenje. Kada su roditelji uključeni u aktivnosti vrtića—bilo kroz volontiranje, prisustvovanje događajima, ili učestvovanje u procesima donošenja odluka—to poboljšava obrazovno iskustvo djece. Ovo učešće dovodi do bolje komunikacije između vaspitača i roditelja, što rezultira prilagođenijom podrškom za razvojne potrebe svakog djeteta (Hoover-Dempsey & Sandler, 1997)

Participacija roditelja u vrtićkim aktivnostima je ključna za vaspitno-obrazovni uspjeh i blagostanje djece. Nedavna istraživanja pokazuju da aktivno učešće roditelja u vaspitanju i obrazovanju njihovog djeteta značajno povećava djetetovu motivaciju i interesovanje za učenje. Ovo učešće može se manifestovati na različite načine, uključujući učešće u vrtićkim aktivnostima i pružanje podrške vaspitno-obrazovnim ciljevima kod kuće. Takođe, uspješna komunikacija između roditelja i vaspitača je ključna za stvaranje podržavajućeg obrazovnog okruženja (Christenson & Sheridan, 2001).

1.1.6. Uloga vaspitača u podsticanju saradnje sa roditeljima

Uloga vaspitača u saradnji sa roditeljima je jako važna za stvaranje pozitivnog vaspitno-obrazovnog okruženja. Prema istraživanju McGill i Thompson (2023), vaspitači imaju ključnu ulogu u razvijanju i održavanju dobrih odnosa sa roditeljima kako bi podržali sveukupan razvoj djece.

Jedan od glavnih zadataka vaspitača je da uspostave jasnu i redovnu komunikaciju sa roditeljima. To znači da treba da koriste različite načine kako bi roditelji mogli lako da saznaju kako napreduje njihovo dijete. Ovo može da uključuje redovne sastanke, pisane izvještaje i čak korišćenje digitalnih alata za brzu razmjenu informacija (Jovanović, 2022).

Takođe, vaspitači treba da pokažu razumijevanje i empatiju prema roditeljima. Ako vaspitači shvate potrebe i brige roditelja, mogu bolje prilagoditi svoje metode rada kako bi zadovoljili specifične potrebe djeteta (Lee, 2023).

Vaspitači treba da podstiču roditelje da se uključe u vaspitno-obrazovne aktivnosti. To može značiti da ih pozovu da učestvuju u radionicama, događajima u vrtiću ili da pomognu u izradi vaspitno-obrazovnih materijala. Kada se roditelji aktivno uključuju, to obogaćuje vaspitno-obrazovni proces i jača vezu između vrtića i porodice. Vaspitači treba da stalno procjenjuju i prilagođavaju svoje pristupe u saradnji sa roditeljima. Efikasna saradnja je dinamična i zahtijeva stalno unapređivanje kako bi se zadovoljili svi izazovi u vaspitanju i obrazovanju (Garcia & White, 2022).

Smatramo da vaspitači igraju ključnu ulogu u saradnji sa roditeljima kako bi pružili najbolju podršku razvoju djece. Kroz otvorenu komunikaciju, razumijevanje, angažovanje roditelja i stalno prilagođavanje svojih metoda, vaspitači mogu značajno doprinijeti kvalitetu vaspitno-obrazovnog procesa.

1.2. Motivacija roditelja i vaspitača za međusobnu saradnju

Saradnja između roditelja i vaspitača je veoma važna za vaspitanje i obrazovanje djece. Istraživanja pokazuju da je motivacija za ovakvu saradnju često rezultat zajedničke želje za uspjehom i dobrobiti deteta. Kada roditelji i vaspitači komuniciraju jasno, poštuju se i imaju zajednički cilj, oboje imaju koristi.

Jedan od važnih faktora za motivaciju roditelja i vaspitača je postavljanje zajedničkih ciljeva i očekivanja. Kada zajedno definišu konkretne ciljeve za dijete, to pomaže u stvaranju osjećaja partnerstva i zajedničke odgovornosti. Redovni sastanci i izvještaji pomažu u održavanju ove saradnje, tako da obje strane budu usklađene i obaviještene o napretku i potrebama djeteta (Hornby, 2021).

Roditelji znaju puno o potrebama i iskustvima svog djeteta, dok vaspitači imaju profesionalno znanje i posjeduju vaspitno-obrazovne strategije. Prepoznavanje ovih doprinosa pomaže u izgradnji povjerenja i pokazuje koliko je svaka strana važna u razvoju djeteta (Desforges & Abouchaar, 2022).

Da bi se poboljšala motivacija, predškolske ustanove mogu organizovati programe koji olakšavaju komunikaciju između roditelja i vaspitača, kao što su radionice, zajedničke aktivnosti itd.

Stvaranje dobrog partnerstva između roditelja i vaspitača zahteva trud da se oboje motivišu i angažuju. Postavljanjem zajedničkih ciljeva, prepoznavanjem doprinosa i omogućavanjem stalne komunikacije, možemo stvoriti bolje vaspitno-obrazovno okruženje koje koristi razvoju djeteta.

1.2.1. Kompetencije vaspitača za saradnju sa roditeljima

Kompetencije vaspitača za saradnju sa roditeljima su veoma važne za uspješno stvaranje odnosa koji pomažu vaspitanju i obrazovanju. Prethodna istraživanja su pokazala koje vještine su

bitne za vaspitače da bi imali dobre odnose sa roditeljima. Navedeno uključuje dobre komunikacijske vještine, poštovanje različitih kultura i sposobnost da zajedno rješavaju probleme.

Dobra komunikacija je osnovna za uspješno partnerstvo između roditelja i vaspitača. Vaspitači treba da jasno prenose informacije i da slušaju šta roditelji imaju da kažu. To ne znači samo pričanje, već i obraćanje pažnje na neverbalne signale i pisanje poruka. Izgradnja povjerenja kroz iskrenu i otvorenu komunikaciju pomaže u stvaranju dobrog partnerskog odnosa (Mertler, 2022).

Kulturna senzitivnost je takođe veoma važna. Vaspitači treba da budu svjesni i da poštuju različite kulture i vrijednosti porodica. Razumijevanje kulturnih razlika može pomoći da se stvore inkluzivna i podržavajuća okruženja za svu djecu i njihove porodice. Vaspitači treba da budu efikasni u zajedničkom rešavanju problema, što podrazumeva saradnju sa roditeljima u rešavanju izazova vezanih za vaspitanje i obrazovanje djece. Ovaj proces uključuje dijeljenje znanja, razmišljanje o mogućim rešenjima i primjenu strategija koje najbolje odgovaraju djetetu (Sheridan, Edwards, Marvin & Knoche, 2021).

Istraživanja pokazuju da obuke i profesionalni razvoj koji se fokusiraju na ove vještine mogu značajno poboljšati sposobnost vaspitača da uspješno sarađuju s roditeljima. Razvijanje vještina saradnje je ključno za napredak djece. Ako se vaspitači fokusiraju na dobru komunikaciju, poštovanje različitih kultura i zajedničko rešavanje problema, mogu izgraditi čvrste odnose s roditeljima, što doprinosi stvaranju pozitivnog vaspitno-obrazovnog okruženja. (Mertler, 2022).

Znanja i vještine koje vaspitači trebaju za uspješno partnerstvo sa roditeljima su veoma važni za poboljšanje rezultata učenika i stvaranje dobrog obrazovnog okruženja. Nedavna istraživanja pokazuju nekoliko ključnih vještina koje vaspitači treba da razviju kako bi imali uspješne partnerske odnose sa roditeljima.

Prvo, vaspitači treba da razumiju porodične dinamike. Ovo znanje im pomaže da bolje razumiju roditelje i izazove sa kojima se suočavaju. Poznavanje kulturnih, socio-ekonomskih i porodičnih aspekata pomaže vaspitačima da prilagode svoj pristup i zadovolje specifične potrebe svake porodice.

Drugo, dobre interpersonalne vještine su ključne. Vaspitači treba da znaju kako da izgrade dobre odnose sa roditeljima, što uključuje aktivno slušanje, empatiju i poštovanje u komunikaciji. Razvijanje ovih vještina pomaže u rešavanju problema roditelja i u stvaranju pozitivne atmosfere.

Jedna od ključnih vještina za vaspitače je sposobnost pružanja jasnih i korisnih povratnih informacija roditeljima o napretku njihove djece. To podrazumijeva postavljanje realnih očekivanja i davanje praktičnih savjeta koji mogu pomoći učenju kod kuće (Sheldon & Epstein, 2005). Vaspitači moraju razviti niz vještina koje će im omogućiti da efikasno komuniciraju sa roditeljima. Navedeno podrazumijeva aktivno slušanje, postavljanje otvorenih pitanja i pružanje povratnih informacija na konstruktivan način. Mišljenja smo da su organizacione vještine važne za planiranje zajedničkih aktivnosti i sastanaka.

Vaspitači moraju biti upoznati sa različitim aspektima razvoja djeteta. Pored toga, vaspitači treba da budu upućeni u različite stilove roditeljstva i njihove uticaje na formiranje ličnosti kod djece predškolskog uzrasta. Dobro razumijevanje kulturnih i socijalnih faktora koji imaju uticaj na roditeljstvo može u velikoj mjeri pomoći vaspitačima da na adekvatniji način razumiju potrebe i očekivanja roditelja.

Stavovi vaspitača prema saradnji sa roditeljima ima važnu ulogu u kvalitetu odnosa. Otvorenost, empatija i uvažavanje prema roditeljima djece imaju pozitivan uticaj na razvijanje međusobnog povjerenja. Mišljenja smo da vaspitači treba da pokažu inicijativu i motivaciju za uspostavljanje saradnje, kao i da budu otvoreni na učenja iz iskustava roditelja.

Osim toga, vaspitači treba da budu vješti u rješavanju konflikata. Kada dođe do nesuglasica između roditelja i vaspitača, važno je da ih riješe na adekvatan način. To uključuje posredovanje, pronalaženje zajedničkih rješenja i rad na problemima koji su u najboljem interesu djeteta (Petrović, 2000).

Vaspitači treba da umiju da daju korisne povratne informacije o napretku djeteta i oblastima koje treba poboljšati. Ove informacije treba da budu jasne i podržavajuće, tako da ohrabre roditelje da aktivno učestvuju u vaspitanju i obrazovanju svog djeteta i zajedno rade na rješavanju problema.

U Crnoj Gori, vaspitač prepoznaje i promovise raznovrsne modele saradnje sa porodicom i zajednicom, podstičući tako važna partnerstva. Njegov pristup saradnji sa porodicom temelji se na uzajamnom povjerenju i poštovanju, pri čemu roditelje doživljava kao stručnjake za svoju djecu. Kroz svoj rad, vaspitač jasno pokazuje uvažavanje prema djetetu, njegovoj porodici, kao i kulturi i sredini iz koje dijete dolazi, čime se usklađuje sa standardima koji važe u Crnoj Gori (Standardi kompetencija za nastavnike i direktore u vaspitno-obrazovnim ustanovama, 2016).

Vaspitač ima ključnu ulogu u stvaranju zajednice koja povezuje djecu, roditelje, vaspitače i druge stručnjake, kako unutar vrtića, tako i van njega, s ciljem poboljšanja uslova za razvoj djece.

Vaspitač:

- Koristi različite oblike komunikacije kako bi podstakao saradnju između svih učesnika.
- Razumije i poštuje razlike među porodicama iz kojih dolaze djeca.
- Aktivno angažuje porodice i zajednicu kroz međusobno poštovanje.
- Pomaže roditeljima da shvate uticaje vaspitnih i obrazovnih aktivnosti u vrtiću na njihovu djecu.
- Uvažava stavove i preporuke roditelja o saradnji između vrtića i zajednice (Standardi kompetencija za nastavnike i direktore u vaspitno-obrazovnim ustanovama, 2016).

1.2.2. Stavovi vaspitača prema partnerstvu sa roditeljima

Stavovi vaspitača prema saradnji sa roditeljima imaju veoma važan uticaj na kvalitet tih odnosa. Vaspitači koji imaju pozitivne stavove prema partnerstvu sa roditeljima i prepoznaju značaj ovog partnerstva, stvaraju povoljne uslove za uključivanje roditelja u vrtićke aktivnosti. Vaspitači koji imaju pozitivne stavove prema partnerstvu sa roditeljima razvijaju strategije za otvorenu komunikaciju i zajedničko rješavanje eventualnih poteškoća, što za posljedicu ima pozitivan uticaj na razvoj i učenje djeteta ranog i predškolskog uzrasta (Minke & Anderson, 2022).

Vaspitači imaju veoma značajnu ulogu u ostvarivanju adekvatne saradnje sa roditelja, koja je

poželjna za razvoj i napredovanje djeteta. Činjenica je da se u savremenoj pedagoškoj teoriji apostrofira značaj kvalitetnog partnerstva na relaciji vaspitač-roditelj. Treba naglasiti činjenicu da partnerstvo između vaspitača i roditelja podrazumijeva visok stepen angažovanosti i komunikacije sa obje strane.

Potpuno je izvjesno da su stavovi vaspitača prema saradnji sa roditeljima krucijalni za efikasnost ovog partnerstva. Većina vaspitača posmatra saradnju kao mogućnost da bolje upoznaju individualne potrebe i mogućnosti djece. Ipak, treba naglasiti da postoje i izazovi u ostvarivanju partnerstva između vaspitača i roditelja. Ti izazovi se odnose na različita mišljenja, stavove i očekivanja koje vaspitači i roditelji mogu imati (Garbacz & McIntyre, 2021).

Vaspitači treba da budu u najvećoj mogućoj mjeri uvažavaju raznolikost kulturnih i socijalnih konteksta u kojima djeca odrastaju. Navedeno od vaspitača zahtijeva ne samo stručno znanje, već i visok stepen empatije i tolerancije (Garbacz & McIntyre, 2021).

Smatramo da je poželjno da vaspitači usavršavaju svoje vještine i kompetencije za efikasno partnerstvo sa roditeljima. Putem seminara i drugih oblika stručnog usavršavanja, vaspitači mogu u velikoj mjeri unaprijediti vještine za saradnju i partnerstvo sa roditeljima.

1.2.3. Unapređenje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada kao motiv vaspitača za saradnju sa roditeljima

Uključivanje roditelja u vaspitno-obrazovni proces ima veliki uticaj na njegov akademski i socijalni razvoj djeteta. Vaspitači, kao ključne osobe u vaspitno-obrazovnom procesu, igraju važnu ulogu u podsticanju ove saradnje. Ipak, da bi saradnja bila uspješna, vaspitači moraju biti dovoljno motivisani da aktivno sarađuju sa roditeljima. Razumijevanje faktora koji utiču na njihovu motivaciju je od suštinskog značaja za razvoj programa i strategija koji će omogućiti kvalitetno partnerstvo.

Lična uvjerenja vaspitača o ulozi roditelja u obrazovanju su takođe veoma bitna. Vaspitači koji roditelje vide kao partnere, a ne samo kao posmatrače, vjerovatnije će uložiti dodatno vrijeme i trud da izgrade čvrste odnose sa njima. Ova uvjerenja se mogu oblikovati kroz refleksiju sopstvene prakse, kao i kroz pedagošku kulturu koja podstiče saradnju i timski rad (Smith, 2022).

Prema stručnoj literaturi, kvalitet vaspitno-obrazovnog rada se unapređuje kada se roditelji aktivno uključuju. Često vaspitači saradnju sa roditeljima vide kao mogućnost za sticanje dubljeg uvida u ponašanje djeteta kod kuće, što im u velikoj mjeri pomaže u prilagođavanju didaktičko-metodičkih strategija i boljem odgovaranju na individualna interesovanja, mogućnosti i potrebe djece (Garbacz & McIntyre, 2021).

Po našem mišljenju, težnja za unapređenjem kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada je izuzetno važan motiv vaspitača da ostvaruju efikasne partnerske odnose sa roditeljima. Kroz saradnju sa roditeljima, vaspitači mogu uspostaviti kontinuitet između porodičnog i predškolskog vaspitanja. Partnerski odnos između vaspitača i roditelja dodatno osnažuje roditelje da se aktivno uključe u vaspitanje i obrazovanje svoje djece. Roditelji koji su aktivno uključeni u vrtičke aktivnosti doprinose da se njihova djeca razvijaju na spontan način (Weiss & Caspe, 2021).

Saradnja između vaspitača i roditelja se dodatno jača redovnom komunikacijom, koja pomaže u postavljanju zajedničkih ciljeva i očekivanja za učenje i napredovanje djeteta. Vaspitači koji aktivno traže uključenost roditelja često otkrivaju da to vodi ka holističkom razvoju, gdje se doprinosi obje strane vrednuju i integrišu u proces učenja djeteta. Mogućnosti za profesionalni razvoj, koje su usmjerene na izgradnju ovih vještina za saradnju, su od suštinskog značaja za opremanje vaspitača alatima potrebnim za izgradnju snažnih partnerstava sa roditeljima.

1.2.4. Pružanje pomoći i podrške djeci kao motiv vaspitača za saradnju sa roditeljima

U ranom obrazovanju, ključna je saradnja između vaspitača i roditelja kako bi se zadovoljile različite potrebe djece. Vaspitači su motivisani da uspostave i održavaju partnerstvo sa roditeljima jer vide ovu saradnju kao način da pruže bolju podršku u razvoju djece. Ova motivacija često proizlazi iz duboke posvećenosti dobrobiti i uspjehu svakog djeteta, a uključivanje roditelja u vaspitno-obrazovni proces može značajno poboljšati rezultate.

Vaspitači koji koriste pristupe usmjerene na dijete prirodno teže saradnji sa roditeljima. Oni su svjesni da roditelji mogu pružiti dragocjene informacije o jedinstvenim potrebama, snagama i izazovima njihove djece, što može pomoći u kreiranju efikasnih didaktičko-metodičkih strategija (Pomerantz & Moorman, 2023).

Istraživanja su pokazala da djeca imaju bolje akademske i socijalne rezultate kada postoji snažna saradnja između vaspitača i roditelja. Vaspitači koji žele da djeca napreduju sasvim sigurno će uložiti napor u izgradnju ovih odnosa, prepoznajući da uključivanje roditelja može doprinijeti pozitivnim vaspitno-obrazovnim ishodima.

Pored akademskih postignuća, vaspitači su takođe fokusirani na socijalni i emocionalni razvoj djece. Smatramo da saradnja roditeljima omogućava im da bolje razumiju emocionalni kontekst djetetovog života, što im pomaže da pruže sveobuhvatniju podršku koja pokriva i vaspitno-obrazovne i lične aspekte razvoja (Pomerantz & Moorman, 2023).

Motivacija vaspitača za saradnju sa roditeljima je duboko povezana sa njihovom posvećenošću da pruže najbolju moguću podršku djeci. Kada vaspitači prepoznaju značajnu ulogu koju roditelji igraju u vaspitanju djeteta, oni su spremniji da ulože vrijeme i energiju u izgradnju efikasnih partnerstava.

1.2.5. Razvijanje sposobnosti i potencijala kod djece kao motiv roditelja za saradnju sa vaspitačima

Saradnja između vaspitača i roditelja je ključna za uspješno vaspitanje i obrazovanje djece. Ova istraživanja pokazuju koliko je važno da vaspitači i roditelji imaju jasno definisane uloge i odgovornosti kada je u pitanju vaspitanje i obrazovanje djece. Kada su vaspitači i roditelji usklađeni i rade zajedno, to ne samo da pomaže u akademskom napretku djeteta, već i jača veze između vrtića i porodice, što pomaže sveukupnom razvoju djeteta.

Roditelji i vaspitači često imaju različite zadatke u procesu vaspitanja i obrazovanja. Roditelji očekuju da predškolska ustanova pruži podršku u vaspitanju djeteta, dok predškolska ustanova očekuje da roditelji aktivno učestvuju kako bi vaspitači mogli da ispune sve svoje obaveze i obezbijede optimalne uslove za razvoj svakog djeteta (Jeynes, 2019).

S druge strane, vaspitači ne mogu da znaju sve o svakoj porodici, pa ne mogu da procijene sve situacije i okolnosti u porodici. Najbolje rezultate daje kada se vaspitači i roditelji koordiniraju i sarađuju. Vaspitači su ti koji pokreću saradnju sa roditeljima. Oni planiraju, programiraju,

koordiniraju i organizuju ovu saradnju, dok roditelji treba da prihvate i učestvuju u svim aktivnostima koje predškolska ustanova nudi (Hornby, 2021).

Uloga roditelja u vaspitno-obrazovnom procesu imaju značajnu ulogu, posebno kada je riječ o razvoju i njegovanju djetetovih sposobnosti i potencijala. Roditelji često postavljaju visoka očekivanja za uspjeh i razvoj svoje djece, što ih motiviše da aktivno sarađuju sa vaspitačima. Ova saradnja je ključna za obezbjeđivanje podrške i prilika koje su djeci potrebne za napredovanje, a razumijevanje ovih motiva može pomoći vaspitačima da stvore efikasnije partnerstvo sa roditeljima.

Kada roditelji i vaspitači imaju iste ciljeve za razvoj djeteta, to stvara čvrst temelj za uspješnu saradnju. Roditelji su skloniji angažovanju i traženju aktivnosti koje podržavaju akademski i lični rast njihove djece ako vjeruju da će saradnja sa vaspitačima doprinijeti postizanju punog potencijala njihove djece. Vaspitači, s druge strane, mogu bolje uključiti roditelje u vaspitno-obrazovni proces kada razumiju i usklađuju se sa ovim ciljevima, čime se maksimizira razvoj i potencijal djeteta (Hornby, 2021).

Efikasna komunikacija između roditelja i vaspitača je od presudne važnosti. Kada roditelji dobijaju jasne i korisne povratne informacije o napretku svoje djece i oblastima koje treba poboljšati, veća je mogućnost da će ostati angažovani i motivisani da podrže razvoj svoje djece. Vaspitači mogu olakšati ovaj proces pružanjem korisnih informacija i podsticanjem otvorenog razgovora sa roditeljima (Garcia & White, 2022).

Da bi saradnja bila uspješnija, važno je postaviti jasna očekivanja i uloge obje strane. Ovo pomaže roditeljima i vaspitačima da bolje razumiju svoje odgovornosti i usmjere napore na unapređenje sposobnosti i potencijala djeteta. Stvaranje prilika za roditelje da se aktivno uključe u vaspitno-obrazovni proces, kao što su prisustvovanje određenim događajima i manifestacijama, može dodatno ojačati partnerstvo između roditelja i vrtića, čime se poboljšava podrška za djecu i usklađuje sa njihovim razvojnim ciljevima.

1.2.6. Modeli saradnje porodice i vaspitno-obrazovne ustanove

Model sveobuhvatnog partnerstva između porodice, škole i zajednice, koji je razvila Džojls Epstajn sa timom iz Centra za partnerstvo na Džons Hopkins Univerzitetu, ističe važnost saradnje kao ključnog faktora za postizanje uspeha u obrazovanju. Ovaj model je široko prihvaćen i citiran u obrazovnoj literaturi, a zasniva se na teoriji preklapanja uticaja. Njegova suština leži u prepoznavanju šest tipova roditeljskog angažovanja, koji čine osnovu za efikasnu saradnju. U ovom kontekstu, sveobuhvatno partnerstvo podrazumijeva međusobnu saradnju svih učesnika – porodica, škola i zajednica – pri čemu svaki od njih doprinosi svojim resursima kako bi se stvorili međuzavisni odnosi (Zuković, 2013). Ključni aspekt ovog modela je kolaboracija, koja podrazumeva više od same kooperacije i koordinacije. Pet ključnih elemenata koji su suštinski za uspjeh ovog partnerstva uključuju:

1. **Uzajamno poštovanje znanja i vještina** – Svaki učesnik u procesu donosi svoje jedinstveno iskustvo i znanje.
2. **Otvorena komunikacija** – Pojedinci treba da budu voljni da dijele informacije i slušaju jedni druge.
3. **Dvosmjerna razmena informacija** – Informacije treba da cirkulišu u oba pravca, omogućavajući aktivno uključivanje svih strana.
4. **Zajedničko postavljanje ciljeva** – Učesnici treba da rade na postavljanju zajedničkih ciljeva koji će im pomoći da se usmere ka istim ishodima.
5. **Zajedničko planiranje i donošenje odluka** – Uključivanje svih učesnika u donošenje odluka jača osećaj zajedništva i odgovornosti (Zuković, 2013).

Iako su ovi elementi ključni za uspeh sveobuhvatnog partnerstva, njihovo sprovođenje može biti izazovno. Efikasnost ovih odnosa često zavisi od nekoliko faktora, uključujući obrazovno zakonodavstvo, karakteristike porodica (njihove vrednosti, uverenja i stavovi prema obrazovanju), karakteristike škola (uvjerenja i očekivanja nastavnika, tip i veličina škole) i norme i vrijednosti lokalne zajednice.

Za ostvarivanje sveobuhvatnog partnerstva, važno je da vaspitno-obrazovne ustanove kreiraju okruženje u kojem se proces učenja i razvoj učenika prepoznaju kao rezultat saradnje različitih konteksta, što može doprinijeti boljem obrazovnom iskustvu i ishodima za učenike.

Hornbijev model saradnje između porodice i vrtića prikazuje važnost zajedničkog angažovanja porodice i vaspitača u obrazovanju djece. Ovaj model se grafički može predstaviti kao dvije piramide povezane bazom, gdje svaka piramida simbolizuje hijerarhiju potreba i doprinosa roditelja. Ključna ideja ovog modela je da svi roditelji imaju određene potrebe i mogućnosti da doprinesu saradnji, dok neki od njih imaju veće potrebe i veće mogućnosti za angažovanje.

Roditelji treba da budu aktivno uključeni u upravne strukture, kao što su savjeti roditelja, čime se jača njihova uloga u obrazovanju. Oni često donose značajna znanja i vještine koje mogu obogatiti obrazovni proces, bilo kroz volontiranje, pomoć u nastavi ili pripremu materijala (Hornby, 2011).

Saradnja se ne odnosi samo na formalne aktivnosti; roditelji mogu podržati obrazovne aktivnosti kod kuće, kao što su programi čitanja i pisanja. Iako neki roditelji mogu imati prepreke kao što su nedostatak vremena, važno je da vaspitači budu svjesni tih izazova i da pružaju mogućnosti svima (Hornby, 2011).

Vaspitači treba da razviju vještine koje poštuju potrebe i mogućnosti svih porodica. Ključna je komunikacija; roditelji najbolje poznaju snage i slabosti svoje djece, pa je važno da vaspitači aktivno slušaju i postavljaju pitanja. Efektivni kanali komunikacije, kao što su telefonski pozivi, sastanci uživo, pisana komunikacija i novine za roditelje, moraju biti dostupni svima. Roditelji treba da imaju osjećaj da mogu lako kontaktirati vrtić u svakom trenutku. Politika „otvorenih vrata“ omogućava roditeljima da se redovno informišu o napretku svoje djece.

Programi za roditeljstvo, bilo individualni ili grupni, trebaju nuditi konkretno vođstvo i prostor za diskusiju o roditeljskim nedoumicama. Vaspitači bi trebalo da imaju vještine slušanja i savjetovanja kako bi pružili adekvatnu podršku.

Pružanje individualnih ili grupnih sesija podrške može pomoći roditeljima, posebno u kriznim situacijama. Vaspitači bi trebali imati osnovna znanja o tome kako da saslušaju roditelje i, ukoliko je potrebno, koga da upute na dodatnu pomoć.

Šest tipova roditeljske uključenosti, prema Džojsoj Epstajn (2011), oslanjaju se na različite aspekte saradnje između porodice i obrazovnih institucija. Ovaj model naglašava ulogu roditelja u obrazovanju dece i obuhvata sledeće ključne komponente:

1. Roditeljstvo

Roditelji igraju centralnu ulogu u obrazovanju svoje dece, podržavajući ih u razvoju i učenju.

2. Komunikacija

Važna je dvosmjerna komunikacija između vrtića i porodice. To podrazumijeva razmjenu informacija o napretku djeteta, obrazovnim politikama, kurikulumu i aktivnostima.

3. Volontiranje

Roditelji mogu volontirati u vrtiću ili podržavati ustanovu kroz različite aktivnosti, čime se osnažuje zajedništvo i saradnja.

4. Podrška učenju kod kuće

Roditelji pružaju podršku svom djetetu kod kuće, pomažući im s domaćim zadacima i drugim aktivnostima. Takođe, oni mogu kreirati optimalne uslove za učenje u svom domu.

5. Odlučivanje

Uključivanje roditelja u donošenje odluka koje se tiču ustanove, kao i osnaživanje njihove uloge kao lidera ili predstavnika u upravnim tijelima.

6. Saradnja sa zajednicom

Roditelji, zajedno sa vrtićem, mogu integrisati resurse lokalne zajednice, što obogaćuje obrazovni proces. Takođe, djeca mogu učestvovati u programima servisnog učenja, doprinoseći rješavanju problema u zajednici.

1.2.7. Poteškoće u ostvarivanju kvalitetne saradnje između roditelja i vaspitača

U saradnji između roditelja i vaspitača često se javljaju različite poteškoće. Jedan od glavnih problema su komunikacijske barijere, jer roditelji i učitelji često koriste različite stilove i imaju različita očekivanja. Ovo može dovesti do nesporazuma i otežati razumijevanje potreba i problema djeteta, što smanjuje efikasnost saradnje.

Takođe, roditelji i vaspitači mogu imati različite perspektive i pristupe vaspitanju. Dok roditelji mogu imati svoje vrijednosti i metode koje smatraju važnim, vaspitači se mogu držati vaspitno-obrazovnih metoda koje su različite od onih kod kuće. Ova razlika u pristupima može izazvati sukobe i otežati saradnju (Grolnick & Pomerantz, 2023).

Vrijeme i resursi su još jedan značajan problem. Roditelji su često zauzeti i nemaju dovoljno vremena da se aktivno uključe u vaspitno-obrazovni proces, dok predškolske ustanove nemaju dovoljno resursa za organizovanje aktivnosti koje uključuju roditelje.

Neusaglašeni ciljevi takođe mogu biti prepreka. Kada roditelji i vaspitači nemaju jasno usklađene ciljeve u vezi sa obrazovanjem djeteta, saradnja može postati teža i manje efikasna.

Nedostatak povratnih informacija je još jedan problem. Ako vaspitači ne pružaju redovne i korisne informacije o napretku djeteta, roditeljima je teško da razumiju kako mogu da pomognu. Jasne i korisne povratne informacije su ključne za to da roditelji mogu aktivno učestvovati u vaspitno-obrazovnom procesu (Grolnick & Pomerantz, 2023).

Smatramo da je jedna od prepreka za ostvarivanje efikasne saradnje između vaspitača i roditelja nedovoljna komunikacija. Često se dešava da roditelji i vaspitači imaju različita očekivanja o svojim ulogama, što može dovesti do nesporazuma. Roditelji djece se mogu osjećati izolovano iz vaspitno-obrazovnog procesa, dok s druge strane vaspitači mogu smatrati da roditelji ne pružaju značajne informacije o potrebama i interesovanja djece. Grolnick & Pomerantz, 2023).

Često se dešava da roditelji i vaspitači nemaju dovoljno vremena za kvalitetnu saradnju. U modernom društvu, roditelji često imaju mnogo obaveza, a vaspitači su opterećeni raznovrsnim zadacima.

Mišljenja smo da različiti tipovi roditeljstva utiču na kvalitet saradnje između vaspitača i roditelja. Socijalni i ekonomski činioci mogu dodatno zakomplikovati situaciju. Recimo, pojedini roditelji mogu smatrati da njihova uloga samo podrška u porodičnom okruženju, dok drugi mogu smatrati da treba aktivno da participiraju u svim vaspitno-obrazovnim aktivnostima.

2. METODOLOŠKE OSNOVE

2.1. Predmet istraživanja

Prethodna istraživanja ukazuju da se vaspitači obično osjećaju kompetentno kada je riječ o saradnji sa roditeljima (Višnjić-Jevtić, 2018), i da se u praksi često događa intenzivna saradnja između njih (Pavlović-Breneselović, 2012). Međutim, postoje i istraživanja koja pokazuju da vaspitači nemaju dovoljno razvijene vještine za efektivnu saradnju s roditeljima (Patte, 2011), dok se često očekuje da roditelji imaju pasivnu ulogu u ovom procesu, dok vaspitači preuzimaju aktivniju ulogu (Tveit, 2009). Takođe, kvalitet podrške koju djeca dobijaju u savremenim predškolskim ustanovama može značajno uticati na motivaciju roditelja da teže uspostavljanju kvalitetne saradnje sa vaspitačima, koji su ključni za vaspitno-obrazovni proces (Dempsey & Dunst, 2004).

U ovom radu fokusiraćemo se na motivaciju roditelja i vaspitača za ostvarivanje kvalitetne saradnje, ističući mnoge koristi koje takva saradnja može imati za sveobuhvatan razvoj predškolske djece. Istraživaćemo na koji način motivacija oba učesnika utiče na uspjeh saradnje i njen uticaj na razvoj djece.

Predmet našeg istraživanja je ispitivanje motivacije roditelja i vaspitača za kvalitetnu saradnju.

2.2. Cilj i zadaci istraživanja

Cilj: Utvrditi način na koji roditelji i vaspitači procjenjuju vlastitu motivaciju za međusobnu kvalitetnu saradnju u kontekstu unapređivanja razvojnih potencijala djece predškolskog uzrasta.

Zadaci istraživanja:

- Utvrditi da li vaspitači smatraju da su motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima.
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama vaspitača za saradnju sa roditeljima u odnosu na stručnu spremu i godine radnog staža vaspitača.

- Utvrditi da li su roditelji motivisani za saradnju sa vaspitačima.
- Utvrditi da li postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama roditelja za saradnju sa vaspitačima u odnosu na stručnu spremu i pol roditelja.

2.3. Istraživačke hipoteze

U skladu sa ciljem istraživanja, glavnu hipotezu možemo definisati na sljedeći način:

- Pretpostavlja se da roditelji i vaspitači pozitivno procjenjuju vlastitu motivaciju za međusobnu kvalitetnu saradnju u kontekstu unapređivanja razvojnih potencijala djece predškolskog uzrasta.

Sporedne hipoteze:

- Pretpostavlja se da vaspitači smatraju da su motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima.
- Pretpostavlja se da postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama vaspitača za saradnju sa roditeljima u odnosu na stručnu spremu i godine radnog staža vaspitača.
- Pretpostavlja se da su roditelji motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima.
- Pretpostavlja se da postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama roditelja za saradnju sa vaspitačima u odnosu na stručnu spremu i pol roditelja.

2.4. Instrumenti istraživanja

U istraživanju su korišćene anketne tehnike, konkretno anketiranje i skaliranje, kao instrumenti za prikupljanje podataka. Za potrebe ovog istraživanja, konstruisani su anketni upitnik za vaspitače (prilog 1) i skala stavova za roditelje djece predškolskog uzrasta (prilog 2).

2.5. Uzorak ispitanika

Istraživanje je realizovano na uzorku od 150 ispitanika i to 75 vaspitača i 75 roditelja iz Nikšića i Podgorice. Struktura uzorka je prikazana u tabelama 1 i 2.

Tabela 1 – Uzorak ispitanika – vaspitači

Opština	Naziv predškolske ustanove	Broj vaspitača
Podgorica	JPU „Đina Vrbica“	33
Podgorica	JPU „Ljubica Popović“	13
Nikšić	JPU „Dragan Kovačević“	29
Ukupno	3	75

Tabela 2 – Uzorak ispitanika –roditelji

Opština	Naziv predškolske ustanove	Broj roditelja
Podgorica	JPU „Đina Vrbica“	22
Podgorica	JPU „Ljubica Popović“	21
Nikšić	JPU „Dragan Kovačević“	32
Ukupno	3	75

2.6. Statistička obrada podataka

Rezultati su obrađeni korišćenjem SPSS statističkog programa, verzija 25. U analizi su primenjene različite statističke procedure, uključujući t-test za nezavisne uzorke, ANOVA, kao i post hoc test. Za svako pitanje je izračunata frekvencija.

3. PRIKAZ REZULTATA ISTRAŽIVANJA

U ovom dijelu rada prikazani su rezultati dobijeni anketiranjem vaspitača, a zatim odgovori roditelja.

Tabela 3 – Godine radnog staža vaspitača

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Od 0 do 7 godina	12	16.0	16.0	16.0
	Od 8 do 15 godina	30	40.0	40.0	56.0
	Od 16 do 24 godina	19	25.3	25.3	81.3
	Od 25 do 30 godina	14	18.7	18.7	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

Distribucija je prilično ravnomjerna između različitih faza radnog staža, s nešto većom brojem vaspitača u sredini karijere (8-15 i 16-24 godine staža). Ova raspodjela omogućava dobru analizu različitih faza karijere vaspitača, jer su sve grupe dovoljno zastupljene.

Tabela 4 – Obrazovni nivo

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Viša stručna sprema	7	9.3	9.3	9.3
	Visoka stručna sprema	60	80.0	80.0	89.3
	Master studije	8	10.7	10.7	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

Distribucija obrazovnog nivoa vaspitača pokazuje da najveći procenat ispitanika, čak 80%, ima visoku stručnu spremu, što ukazuje da je ovaj obrazovni nivo najzastupljeniji među vaspitačima i može se smatrati uobičajenim standardom u profesiji.

Prva sporedna hipoteza glasi: Pretpostavlja se da vaspitači smatraju da su motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima. Hipotezu smo provjerili pomoću pitanja iz anketnog upitnika.

Pitanje 1: Koliko često ostvarujete saradnju sa roditeljima?

Tabela 5

		Freque ncy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Svakodnevno	60	80.0	80.0	80.0
	Od dva do tri puta sedmično	15	20.0	20.0	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

Rezultati prikazani u tabeli 5 pokazuju da velika većina vaspitača, tačnije 80%, ostvaruje svakodnevnu saradnju sa roditeljima, što ukazuje na visoku učestalost i značaj ove interakcije u njihovom radu. Preostalih 20% vaspitača ostvaruje saradnju sa roditeljima od dva do tri puta sedmično, što takođe predstavlja relativno čestu komunikaciju, ali u manjoj mjeri u odnosu na svakodnevnu praksu. Ovi rezultati naglašavaju važnost kontinuirane saradnje sa roditeljima u vaspitno-obrazovnom procesu.

Pitanje 2: Da li su roditelji dovoljno zainteresovani za saradnju sa Vama?

Tabela 6

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	U potpunosti zainteresovani	21	28.0	28.0	28.0
	Zainteresovani su	31	41.3	41.3	69.3
	Uglavnom su zainteresovani	10	13.3	13.3	82.7
	Uglavnom nijesu zainteresovani	6	8.0	8.0	90.7
	Nijesu zainteresovani	7	9.3	9.3	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

Rezultati u tabeli 6 pokazuju da većina vaspitača smatra da su roditelji zainteresovani za saradnju. Oko 28% ispitanika ocjenjuje roditelje kao potpuno zainteresovane, dok 41.3% smatra da su roditelji zainteresovani, što ukupno čini 69.3% vaspitača sa pozitivnim stavom o zainteresovanosti roditelja. Manji procenat, 13.3%, smatra da su roditelji uglavnom zainteresovani, dok 17.3% vaspitača izražava sumnju u zainteresovanost roditelja, uključujući one koji ih vide kao uglavnom nezainteresovane (8%) ili potpuno nezainteresovane (9.3%).

Pitanje 3: Šta Vas pokreće na saradnju sa roditeljima?

Ponuđene odgovori gradirani su od 1 do 5 prema stepenu u kom pokreću, odnosno motivišu vaspitače na saradnju sa roditeljima (1 - najmanje motivise, 5- najviše motivise).

Tabela 7 - Želja da dijete napreduje

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	7	8.9	9.3	9.3
	3.00	15	19.0	20.0	29.3
	4.00	23	29.1	30.7	60.0
	5.00	30	38.0	40.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 8 - Bolje upoznavanje individualnih sklonosti djece

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	1	1.3	1.3	1.3
	2.00	4	5.1	5.3	6.7
	3.00	41	51.9	54.7	61.3
	4.00	19	24.1	25.3	86.7
	5.00	10	12.7	13.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 9 - Zajednički rad na razvoju djece

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	3	3.8	4.0	4.0
	3.00	20	25.3	26.7	30.7
	4.00	28	35.4	37.3	68.0
	5.00	24	30.4	32.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 10: Usklađivanje aktivnosti sa dječjim aktivnostima u porodičnom kontekstu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	8	10.1	10.7	10.7
	2.00	6	7.6	8.0	18.7
	3.00	18	22.8	24.0	42.7
	4.00	26	32.9	34.7	77.3
	5.00	17	21.5	22.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 11 - Konkretna "problem" ili "problematična situacija" sa djetetom u vrtiću

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	10	12.7	13.3	13.3
	2.00	13	16.5	17.3	30.7
	3.00	13	16.5	17.3	48.0
	4.00	24	30.4	32.0	80.0
	5.00	15	19.0	20.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 12 - Bolje upoznavanje dječjih interesovanja

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	9	11.4	12.0	12.0
	2.00	17	21.5	22.7	34.7
	3.00	23	29.1	30.7	65.3
	4.00	14	17.7	18.7	84.0
	5.00	12	15.2	16.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 13 - Bolje upoznavanje stila učenja djeteta

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	3	3.8	4.0	4.0
	3.00	4	5.1	5.3	9.3
	4.00	35	44.3	46.7	56.0
	5.00	33	41.8	44.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 14 - Planiranje zajedničkih aktivnosti

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	2	2.5	2.7	2.7
	3.00	3	3.8	4.0	6.7
	4.00	39	49.4	52.0	58.7
	5.00	31	39.2	41.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 15 - Uključivanje roditelja u aktivnosti vrtića

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	9	11.4	12.0	12.0
	3.00	58	73.4	77.3	89.3
	4.00	4	5.1	5.3	94.7
	5.00	4	5.1	5.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 16 - Upoznavanje cjelokupne ličnosti djeteta

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	3	3.8	4.0	4.0
	2.00	4	5.1	5.3	9.3
	3.00	21	26.6	28.0	37.3
	4.00	24	30.4	32.0	69.3
	5.00	23	29.1	30.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 17 - Lakše prevazilaženje potencijalnih poteškoća djeteta

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	6	7.6	8.0	8.0
	2.00	5	6.3	6.7	14.7
	3.00	30	38.0	40.0	54.7
	4.00	21	26.6	28.0	82.7
	5.00	13	16.5	17.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 18 - Bolje dijagnostifikovanje problema djece;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	5	6.3	6.7	6.7
	2.00	8	10.1	10.7	17.3
	3.00	21	26.6	28.0	45.3
	4.00	20	25.3	26.7	72.0
	5.00	21	26.6	28.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		

Total	79	100.0		
-------	----	-------	--	--

Tabela 19 – Pojačavanje efekata učenja kroz ciljane aktivnosti kod kuće

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	2	2.5	2.7	2.7
	2.00	7	8.9	9.3	12.0
	3.00	31	39.2	41.3	53.3
	4.00	18	22.8	24.0	77.3
	5.00	17	21.5	22.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 20 – Efikasnije reagovanje na problem djeteta

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	3	3.8	4.0	4.0
	2.00	6	7.6	8.0	12.0
	3.00	15	19.0	20.0	32.0
	4.00	28	35.4	37.3	69.3
	5.00	23	29.1	30.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 21 - Lakša adaptacija na nove uslove življenja i bolje prihvatanje vrtića

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	3	3.8	4.0	4.0
	2.00	9	11.4	12.0	16.0
	3.00	24	30.4	32.0	48.0
	4.00	21	26.6	28.0	76.0
	5.00	18	22.8	24.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Rezultati pokazuju da vaspitače najviše motiviše želja za napretkom djeteta, s ukupno 70.7% njih koji su ovu motivaciju ocijenili visokim ocjenama. Takođe, značajan broj ispitanika vidi zajednički rad na razvoju djece kao važan faktor, pri čemu 69% vaspitača smatra ovu stavku ključnom. Bolje upoznavanje individualnih sklonosti djece i usklađivanje aktivnosti sa porodičnim kontekstom pokazuju nešto nižu motivaciju, ali i dalje značajnu, s većinom ispitanika koji ove stavke ocjenjuju umjereno motivišućim. Zajednički cilj saradnje s roditeljima je očigledno razvoj djeteta, dok druge stavke, poput dijagnostifikovanja problema ili boljeg upoznavanja dječijih interesovanja, predstavljaju sporedne, ali prisutne motive.

Pitanje 4 - Na niže ponuđenoj skali, procijenite u kojoj mjeri ste motivisani za saradnju sa roditeljima.

Tabela 21

	Frequen cy	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Va lid Makismalno motivisan	18	24.0	24.0	24.0
Umjereno motivisan	34	45.3	45.3	69.3
Dovoljno motivisan	20	26.7	26.7	96.0
Nedovoljno motivisan	3	4.0	4.0	100.0
Total	75	100.0	100.0	

Na osnovu rezultata iz tabele 21, možemo zaključiti da je većina vaspitača motivisana za saradnju sa roditeljima, ali nivo motivacije varira. Od ukupno 75 ispitanika:

- 24% vaspitača izjavilo je da su maksimalno motivisani za saradnju sa roditeljima.
- 45.3% vaspitača smatra sebe umjereno motivisanim, što je najveći procenat, što ukazuje na solidan nivo motivacije kod većine vaspitača.
- 26.7% vaspitača izjavilo je da su dovoljno motivisani, što pokazuje da iako nisu na maksimalnom nivou, i dalje imaju značajnu motivaciju za saradnju.
- Samo 4% vaspitača su izrazili da su nedovoljno motivisani, što ukazuje na relativno mali broj pojedinaca koji ne osjećaju dovoljnu motivaciju za saradnju.

Ovi rezultati ukazuju na to da većina vaspitača ima pozitivan stav prema saradnji s roditeljima, sa značajnim brojem onih koji su umjereno ili maksimalno motivisani.

Pitanje 5: Šta je za Vas kvalitetna saradnja sa roditeljima? (gradiranje 1 do 5 po važnosti; 1 - najkvalitetnija saradnja, 2 – kvalitetna saradnja; 3- uglavnom kvalitetna saradnja, 4 – djelimično kvalitetna saradnja, 5 – nedovoljno kvalitetna saradnja).

Tabela 22 – Efikasna razmjena mišljenja i ideja vezanih za dijete

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	24	30.4	32.0	32.0
	4.00	30	38.0	40.0	72.0
	5.00	21	26.6	28.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 23 – Otvorena i fleksibilna komunikacija

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	43	54.4	57.3	57.3
	4.00	22	27.8	29.3	86.7
	5.00	10	12.7	13.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 24 – Kontinuirani razgovori o djetetu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	13	16.5	17.3	17.3
	4.00	22	27.8	29.3	46.7
	5.00	40	50.6	53.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 25 – Zajednički uticaj na dijete

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	9	11.4	12.0	12.0
	3.00	27	34.2	36.0	48.0
	4.00	26	32.9	34.7	82.7
	5.00	13	16.5	17.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 26 - Davanje osnovnih informacija o tome kako je dijete provelo dan u vrtiću

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	12	15.2	16.0	16.0
	3.00	16	20.3	21.3	37.3
	4.00	18	22.8	24.0	61.3
	5.00	29	36.7	38.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 27 - Kad vam roditelj daje neophodne informacije o djetetu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	5	6.3	6.7	6.7
	4.00	33	41.8	44.0	50.7
	5.00	37	46.8	49.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Na osnovu rezultata iz prikazanih tabela, analiza kvaliteta saradnje između vaspitača i roditelja pruža uvid u različite aspekte ove interakcije:

1. Kvalitet saradnje sa roditeljima (tabela 22): Većina vaspitača ocjenjuje kvalitet saradnje kao uglavnom kvalitetnu (32%), djelimično kvalitetnu (40%), dok manji procenat smatra da je saradnja nedovoljno kvalitetna (28%). Ovo ukazuje na to da postoji prostor za unapređenje saradnje, jer veliki broj vaspitača vidi nedostatke u njenoj kvaliteti.
2. Efikasna razmjena mišljenja i ideja (tabela 23): 57.3% vaspitača procjenjuje da postoji uglavnom kvalitetna razmjena mišljenja, dok 29.3% smatra da je razmjena mišljenja djelimično kvalitetna. Ovo ukazuje da bi moglo biti korisno unaprijediti otvorenu komunikaciju između roditelja i vaspitača kako bi se postigla bolja saradnja.
3. Kontinuirani razgovori o djetetu (tabela 24): 53.3% vaspitača smatra da su kontinuirani razgovori sa roditeljima nedovoljno kvalitetni, što je zabrinjavajuće jer kontinuirani dijalog doprinosi boljem razumijevanju djeteta. Veći fokus na redovne razgovore bi mogao značajno poboljšati saradnju.
4. Zajednički uticaj na dijete (tabela 25): Većina vaspitača procjenjuje zajednički uticaj na dijete kao djelimično kvalitetan (34.7%), a tek 12% kao kvalitetan, što ukazuje na potrebu za jačanjem zajedničkog djelovanja u cilju podrške djetetovom razvoju.
5. Davanje informacija o djetetovom danu u vrtiću (tabela 26): Najveći procenat vaspitača (38.7%) ocjenjuje kvalitet informacija koje daju roditeljima kao nedovoljno kvalitetan, što sugerise da je potrebno unaprijediti povratne informacije koje se daju roditeljima o dnevnim aktivnostima djeteta.
6. Roditelji daju neophodne informacije o djetetu (tabela 27): 49.3% vaspitača smatra da roditelji nedovoljno kvalitetno daju informacije o djetetu, što ukazuje na slabost u ovoj oblasti. Ovo bi moglo biti ključni faktor za poboljšanje kvaliteta saradnje kroz bolje obostrano informisanje.

Analiza rezultata ukazuje da iako postoji određeni nivo kvaliteta u saradnji između vaspitača i roditelja, ključni aspekti kao što su komunikacija, razmjena informacija i kontinuirani razgovori zahtijevaju poboljšanje kako bi se osigurala dublja i efikasnija saradnja.

Pitanje 6: Da li Vas značaj napredovanja djeteta motiviše na kvalitetnu saradnju sa roditeljima?

Tabela 28

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Da	35	46.7	46.7	46.7
	Djelimično	35	46.7	46.7	93.3
	Ne	5	6.7	6.7	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

Na osnovu rezultata iz tabele 28, koja se bavi pitanjem motivacije vaspitača za saradnju sa roditeljima u kontekstu značaja napredovanja djeteta, možemo uočiti sljedeće:

1. Motivacija za saradnju: 46.7% vaspitača odgovorilo je da ih značaj napredovanja djeteta motivira na kvalitetnu saradnju sa roditeljima. Ovo ukazuje na to da je za gotovo polovinu vaspitača napredovanje djeteta značajan faktor koji ih podstiče na aktivno uključivanje u saradnju s roditeljima.
2. Djelimična motivacija: Takođe, dodatnih 46.7% vaspitača smatra da ih napredovanje djeteta djelimično motiviše.
3. Nedostatak motivacije: S druge strane, samo 6.7% vaspitača izjavilo je da ih značaj napredovanja djeteta ne motiviše na kvalitetnu saradnju. Ovaj mali procenat može ukazivati na pojedince koji možda ne vide vezu između saradnje sa roditeljima i napredovanja djeteta, ili koji su možda nezadovoljni postojećim načinima saradnje.

Pitanje 7: Zaokruži u kojoj mjeri si saglasan sa stavovima?

Tabela 29 - Uvijek ja tražim informacije od roditelj

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	20	25.3	26.7	26.7
	4.00	25	31.6	33.3	60.0
	5.00	30	38.0	40.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 30 - Roditelji uvijek sami daju informacije o djeci

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	37	46.8	49.3	49.3
	4.00	20	25.3	26.7	76.0
	5.00	18	22.8	24.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 31 - I roditelj i vaspitač ravnopravno učestvuju u primanju odnosno davanju informacija o djetetu

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	23	29.1	30.7	30.7
	4.00	24	30.4	32.0	62.7
	5.00	28	35.4	37.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Rezultati pokazuju da su vaspitači generalno motivisani i aktivni u traženju informacija od roditelja, što sugerise da prepoznaju značaj ovih informacija za rad s djecom.

Roditelji kao izvor informacija: Postoji uvjerenje da roditelji često ne preuzimaju inicijativu da sami pružaju informacije, što može ukazivati na potrebu za jačanjem komunikacije i saradnje s njima.

Ravnoteža u komunikaciji: Mnogi vaspitači smatraju da postoji ravnotežna razmjena informacija između roditelja i njih, ali postoji i prostor za poboljšanje kako bi se osigurala efikasnija saradnja u interesu djeteta.

Pitanje 8 : Odredi saglasnost (1- u potpunosti saglasan, 2 – uglavnom saglasan, 3 – djelimično saglasan, 4 – uglavnom nisam saglasan, 5 – nisam saglasan

Tabela 32 - Uvijek ja saopštavam informacije bez prethodnog pitanja roditelja

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	39	49.4	52.0	52.0
	2.00	36	45.6	48.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 33 - Dajem informacije samo ukoliko roditelji pitaju

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	55	69.6	73.3	73.3
	2.00	20	25.3	26.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Tabela 34 - Spontano dajem informacije

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	55	69.6	73.3	73.3
	2.00	20	25.3	26.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Rezultati tabele 32 ukazuju na to da većina vaspitača smatra da redovno dijeli informacije bez potrebe da ih roditelji pitaju, što je pozitivan aspekt saradnje. U tabeli 33, visoki procenat vaspitača koji se slažu da informacije daju samo kada roditelji pitaju može ukazivati na potrebu za poboljšanjem komunikacije. Mnogi vaspitači se oslanjaju na roditelje da postave pitanja, umjesto da aktivno traže način da pruže informacije.

Tabela 34 potvrđuje da vaspitači često spontano dijele informacije, ali može postojati potreba za jačanjem strategija proaktivne komunikacije kako bi se osiguralo da su informacije dostupne roditeljima bez potrebe za njihovim pitanjima.

Pitanje 9 : Procijenite u kojoj mjeri ste otvoreni za (motivisani) za participaciju roditelja u vrtičke aktivnosti:

Tabela 35

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	U velikoj mjeri	47	59.5	62.7	62.7
	U dovoljnoj mjeri	28	35.4	37.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Vaspitači su generalno motivisani i otvoreni za saradnju sa roditeljima, što može poboljšati kvalitet obrazovanja i angažman djece. Iako je većina vaspitača otvorena za uključivanje roditelja, može biti korisno razmotriti strategije kako bi se dodatno motivisali oni koji su samo „u dovoljnoj mjeri“ otvoreni.

Pitanje 10: Procijenite u kojoj mjeri ste otvoreni za (motivisani) za individualne konsultacije sa roditeljima:

Tabela 36

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	U velikoj mjeri	63	79.7	84.0	84.0
	U dovoljnoj mjeri	12	15.2	16.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Ukupno 79.7% vaspitača je izrazilo da su „u velikoj mjeri“ otvoreni za individualne konsultacije sa roditeljima. Ovaj rezultat ukazuje na visoku motivaciju za pružanje podrške roditeljima i za aktivnu saradnju u razumijevanju potreba djece. Kao i kod prethodnih pitanja, nijedan od vaspitača nije označio nisku otvorenost za individualne konsultacije, što sugerise opšti pozitivan stav prema ovom obliku saradnje. Samo 5.1% uzorka je označeno kao "missing", što ukazuje na to da je većina vaspitača aktivno učestvovala u anketi, čime se povećava validnost rezultata.

Pitanje 11 : Pod pretpostavkom da ste načelno motivisani za saradnju sa roditeljima, od ponuđenih barijera toj saradnji zaokružiti barijere motivaciji

Tabela 37- Nemotivisan vaspitač za saradnju

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	49	53.3	65.3	65.3
	2.00	26	28.3	34.7	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 38 - Nemotivisan roditelj za saradnju

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	64	69.6	85.3	85.3
	2.00	11	12.0	14.7	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 39 - Nedostatak vremena

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	31	33.7	41.3	41.3
	2.00	21	22.8	28.0	69.3
	3.00	23	25.0	30.7	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 40 - Preopterećenost administrativnim poslovima

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	32	34.8	42.7	42.7
	2.00	19	20.7	25.3	68.0
	3.00	24	26.1	32.0	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 41 - Ulturološki neočekivanje saradnje

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	42	45.7	56.0	56.0
	2.00	23	25.0	30.7	86.7
	3.00	10	10.9	13.3	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 42 - Pogrešna percepcija vrtića kao čuvališta i vaspitača kao "čuvanke" od strane roditelja

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	26	28.3	34.7	34.7
	2.00	28	30.4	37.3	72.0
	3.00	20	21.7	26.7	98.7
	4.00	1	1.1	1.3	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 43 - Upravljačke, hijerarhijske barijere

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	36	39.1	48.0	48.0
	2.00	15	16.3	20.0	68.0
	3.00	24	26.1	32.0	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 44- Nedovoljna usaglašenost stavova

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	16	17.4	21.3	21.3
	2.00	8	8.7	10.7	32.0
	3.00	51	55.4	68.0	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 45 - Ne prihvatanje tuđeg mišljenja

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	21	22.8	28.0	28.0
	2.00	15	16.3	20.0	48.0
	3.00	29	31.5	38.7	86.7
	4.00	10	10.9	13.3	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Tabela 46 – Nametanje vlastitih uvjerenja o vaspitanju

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	12	13.0	16.0	16.0
	2.00	11	12.0	14.7	30.7
	3.00	51	55.4	68.0	98.7
	4.00	1	1.1	1.3	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

Više od polovine vaspitača izražava visoku motivaciju za saradnju (tabela 37). Ipak, ovo može ukazivati na unutrašnje barijere koje se mogu prevazići dodatnim podrškom i osnaživanjem vaspitača. Uočeno je da su roditelji često prepoznati kao ključna prepreka saradnji (tabela 38). Ovo naglašava potrebu za aktivnijim angažovanjem roditelja kroz različite oblike komunikacije i saradnje. Nedostatak vremena i preopterećenost: Ove barijere su značajne i ukazuju na to da vaspitači često imaju mnogo obaveza, što može uticati na njihovu sposobnost da se posvete saradnji s roditeljima. Različite kulturološke pozadine roditelja i vaspitača mogu stvoriti nesporazume i otežati saradnju.

Pitanje 12: Želim, smatram da treba da unaprijedim, motivisan sam da unaprijedim da unarijedim kvalitet saradnje sa roditeljima:

Tabela 47

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	U potpunosti se slažem	39	42.4	52.0	52.0
	Slažem se	31	33.7	41.3	93.3
	Uglavnom se slažem	5	5.4	6.7	100.0
	Total	75	81.5	100.0	
Missing	System	17	18.5		
Total		92	100.0		

U skladu sa dobijenim rezultatima možemo potvrditi prvu sporednu hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da vaspitači smatraju da su motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima.

Druga sporedna hipoteza: Pretpostavlja se da postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama vaspitača za saradnju sa roditeljima u odnosu na stručnu spremu i godine radnog staža vaspitača.

- Koliko često ostvarujete saradnju sa roditeljima?

Tabela 48 – Rezultati ANOVE u odnosu na godine radnog staža vaspitača

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11.053	3	3.684	276.111	.000
Within Groups	.947	71	.013		
Total	12.000	74			

Tabela 49 - Post-hoc analiza

		Mean Difference (I-			95% Confidence Interval		
	Staż	J)	Std. Error	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	
Tukey HSD	1.00	2.00	.00000	.03946	1.000	-.1038	.1038
		3.00	-.05263	.04259	.606	-.1647	.0594
		4.00	-1.00000*	.04544	.000	-1.1196	-.8804
	2.00	1.00	.00000	.03946	1.000	-.1038	.1038
		3.00	-.05263	.03387	.411	-.1417	.0365
		4.00	-1.00000*	.03739	.000	-1.0984	-.9016
	3.00	1.00	.05263	.04259	.606	-.0594	.1647
		2.00	.05263	.03387	.411	-.0365	.1417
		4.00	-.94737*	.04069	.000	-1.0544	-.8403
	4.00	1.00	1.00000*	.04544	.000	.8804	1.1196
		2.00	1.00000*	.03739	.000	.9016	1.0984
		3.00	.94737*	.04069	.000	.8403	1.0544

F-vrijednost je 276.111, a p-vrijednost je manja od .05 (tačno .000), što znači da postoje statistički značajne razlike u učestalosti saradnje sa roditeljima između vaspitača sa različitim radnim stažom. Ovaj rezultat pokazuje da je radni staž vaspitača značajan faktor koji utiče na njihovu učestalost saradnje sa roditeljima.

Vaspitači sa najmanje radnog staža (grupa 1.00) imaju značajno manju saradnju sa roditeljima u odnosu na vaspitače iz grupe sa najdužim radnim stažom (4.00), sa srednjom razlikom od -1.00000. Takođe, postoji statistički značajna razlika između grupe 2.00 i 4.00, kao i između grupe 3.00 i 4.00, što ukazuje da vaspitači sa najdužim stažom (grupa 4.00) češće ostvaruju saradnju sa roditeljima u poređenju sa ostalim grupama.

Radni staž značajno utiče na učestalost saradnje sa roditeljima. Vaspitači sa dužim stažom ostvaruju značajno češću saradnju sa roditeljima nego oni sa kraćim stažom.

Post-hoc Tukey HSD testovi ukazuju na to da su ključne razlike prisutne između vaspitača sa najdužim stažom i onih sa manjim ili srednjim radnim iskustvom.

Tabela 50 – Rezultati ANOVE u odnosu na obrazovni nivo vaspitača

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.817	2	2.908	33.865	.000
Within Groups	6.183	72	.086		
Total	12.000	74			

Tabela 51 - Post-hoc analiza

Tukey HSD

Obrazovni nivo		Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-.11667	.11705	.581	-.3968	.1634
	3.00	-1.00000*	.15167	.000	-1.3630	-.6370
2.00	1.00	.11667	.11705	.581	-.1634	.3968
	3.00	-.88333*	.11030	.000	-1.1473	-.6194
3.00	1.00	1.00000*	.15167	.000	.6370	1.3630
	2.00	.88333*	.11030	.000	.6194	1.1473

F-vrijednost je 33.865, a p-vrijednost je manja od .05 (tačno .000), što ukazuje na postojanje statistički značajnih razlika u učestalosti saradnje sa roditeljima između vaspitača sa različitim obrazovnim nivoima. Ovaj rezultat pokazuje da obrazovni nivo vaspitača značajno utiče na učestalost njihove saradnje sa roditeljima. Post-hoc Tukey HSD test korišćen je da bi se utvrdilo između kojih grupa obrazovnog nivoa postoje značajne razlike. Obrazovni nivo značajno utiče na učestalost saradnje sa roditeljima. Vaspitači sa višim nivoom obrazovanja (grupa 3.00) značajno češće ostvaruju saradnju sa roditeljima u poređenju sa onima sa nižim obrazovnim nivoima (grupe 1.00 i 2.00).

- Na niže ponuđenoj skali, procijenite u kojoj mjeri ste motivisani za saradnju sa roditeljima.
motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima?

Tabela 52 – Rezultati ANOVE u odnosu na godine radnog staža vaspitača

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8.741	3	2.914	5.120	.003
Within Groups	40.406	71	.569		
Total	49.147	74			

Tabela 53 - Post-hoc analiza

Dependent Variable:

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Tukey HSD	1.00	2.00	-.76667*	.25767	.020	-1.4446	-.0888
		3.00	-.54386	.27817	.215	-1.2757	.1880
		4.00	.02381	.29677	1.000	-.7570	.8046
	2.00	1.00	.76667*	.25767	.020	.0888	1.4446
		3.00	.22281	.22118	.746	-.3591	.8047
		4.00	.79048*	.24417	.010	.1481	1.4329
	3.00	1.00	.54386	.27817	.215	-.1880	1.2757
		2.00	-.22281	.22118	.746	-.8047	.3591
		4.00	.56767	.26571	.152	-.1314	1.2667
	4.00	1.00	-.02381	.29677	1.000	-.8046	.7570
		2.00	-.79048*	.24417	.010	-1.4329	-.1481
		3.00	-.56767	.26571	.152	-1.2667	.1314

Rezultati ANOVA pokazuju da postoji statistički značajna razlika u motivaciji vaspitača za saradnju sa roditeljima među različitim grupama godina radnog staža. F-vrijednost od 5.120 sa p-vrijednošću od .003 ukazuje na to da su razlike u motivaciji među grupama značajne. Grupa 1 (0-7 godina) i Grupa 2 (8-15 godina): Razlika u srednjoj vrijednosti motivacije iznosi -0.76667 sa p-vrijednošću 0.020, što ukazuje na to da vaspitači sa 8-15 godina radnog staža imaju značajno veću

motivaciju za saradnju sa roditeljima nego oni sa 0-7 godina radnog staža. Grupa 2 (8-15 godina) i Grupa 4 (25-30 godina): Razlika u srednjoj vrijednosti motivacije je 0.79048, sa p-vrijednošću 0.010, što pokazuje da su vaspitači sa 8-15 godina motivisaniji od onih sa 25-30 godina.

Najveće razlike u motivaciji za saradnju sa roditeljima postoje između vaspitača sa 0-7 godina staža i onih sa 8-15 godina, kao i između vaspitača sa 8-15 godina i onih sa 25-30 godina staža. Vaspitači sa 8-15 godina radnog staža pokazuju značajno veću motivaciju za saradnju sa roditeljima u odnosu na mlađe kolege (0-7 godina) i starije (25-30 godina).

Tabela 54 – Rezultati ANOVE u odnosu na obrazovni nivo vaspitača

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11.332	2	5.666	10.789	.000
Within Groups	37.814	72	.525		
Total	49.147	74			

Tabela 55 - Post-hoc analiza

Dependent Variable:

Tukey HSD

Obrazovni nivo		Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-.87143*	.28945	.010	-1.5641	-.1787
	3.00	.17857	.37507	.883	-.7190	1.0762
2.00	1.00	.87143*	.28945	.010	.1787	1.5641
	3.00	1.05000*	.27277	.001	.3972	1.7028
3.00	1.00	-.17857	.37507	.883	-1.0762	.7190
	2.00	-1.05000*	.27277	.001	-1.7028	-.3972

Rezultati ANOVA pokazuju da postoji statistički značajna razlika u motivaciji vaspitača za saradnju sa roditeljima u odnosu na obrazovni nivo. F-vrijednost iznosi 10.789 sa p-vrijednošću od .000, što ukazuje na značajnu razliku između grupa prema obrazovnom nivou. Vaspitači sa

nižim obrazovnim nivoom imaju značajno nižu motivaciju za saradnju sa roditeljima u poređenju sa onima iz grupe 2. Razlika u srednjoj vrijednosti motivacije je -0.87143, sa p-vrijednošću 0.010.

Vaspitači sa visokom stručnom spremom nivoom pokazuju značajno veću motivaciju za saradnju sa roditeljima u poređenju sa vaspitačima sa višom stručnom spremom i master studijama. obrazovnog nivoa.

- Da li Vas značaj napredovanja djeteta motiviše na kvalitetnu saradnju sa roditeljima?

Tabela 56 – Rezultati ANOVE u odnosu na godine radnog staža vaspitača

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.425	3	.475	1.269	.292
Within Groups	26.575	71	.374		
Total	28.000	74			

Rezultati ANOVA pokazuju da nema statistički značajnih razlika u motivaciji vaspitača za saradnju sa roditeljima, kada se u obzir uzme radni staž vaspitača. F-vrijednost iznosi 1.269, a p-vrijednost je 0.292, što je veće od granične vrijednosti od 0.05. To znači da radni staž ne utiče značajno na to koliko vaspitače motiviše napredak djeteta na kvalitetnu saradnju sa roditeljima.

Tabela 57 – Rezultati ANOVE u odnosu na obrazovni nivo

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.552	2	.776	2.113	.128
Within Groups	26.448	72	.367		
Total	28.000	74			

S obzirom na to da je p-vrijednost veća od standardne granične vrijednosti od 0.05, možemo zaključiti da nema statistički značajne razlike u motivaciji za saradnju sa roditeljima između grupa vaspitača s različitim nivoima obrazovanja.

- Procijenite u kojoj mjeri ste otvoreni za (motivisani) za participaciju roditelja u vrtićke aktivnosti:
- Procijenite u kojoj mjeri ste otvoreni za (motivisani) za individualne konsultacije sa roditeljima:

Tabela 58 – Rezultati ANOVE u odnosu na godine radnog staža vaspitača

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Pitanje 9	Between Groups	.918	3	.306	1.306	.279
	Within Groups	16.629	71	.234		
	Total	17.547	74			
Pitanje 10	Between Groups	.312	3	.104	.756	.523
	Within Groups	9.768	71	.138		
	Total	10.080	74			

Za pitanje 9, p-vrijednost je 0.279, što znači da nema statistički značajne razlike u odgovorima na pitanje 9 među grupama vaspitača sa različitim godinama radnog staža. Drugim riječima, godine staža vaspitača ne utiču značajno na odgovore na ovo pitanje. Za pitanje 10, p-vrijednost je 0.523, što ukazuje na to da takođe nema statistički značajne razlike u odgovorima među grupama vaspitača sa različitim godinama radnog staža.

Tabela 59 – Rezultati ANOVE u odnosu na obrazovni nivo

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Pitanje 9	Between Groups	.218	2	.109	.453	.637
	Within Groups	17.329	72	.241		
	Total	17.547	74			
Pitanje 10	Between Groups	.222	2	.111	.809	.449
	Within Groups	9.858	72	.137		
	Total	10.080	74			

Za Pitanje 9, p-vrijednost je 0.637, što je značajno veće od 0.05. To znači da nema statistički značajnih razlika u odgovorima na pitanje 9 među grupama koje se razlikuju po obrazovnom nivou. Niska F-vrijednost (0.453) ukazuje da varijacija između grupa nije velika u poređenju s varijacijom unutar grupa. Za pitanje 10, p-vrijednost je 0.449, što je takođe iznad praga od 0.05. To znači da nema statistički značajnih razlika između obrazovnih nivoa u odgovorima na pitanje 10. F-vrijednost od 0.809 ukazuje na relativno malu varijaciju između grupa.

- Želim, smatram da treba da unaprijedim, motivisan sam da unaprijedim da unarijedim kvalitet saradnje sa roditeljima:

Tabela 60 – Rezultati ANOVE u odnosu na godine radnog staža

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.329	3	.776	2.099	.108
Within Groups	26.258	71	.370		
Total	28.587	74			

Na osnovu rezultata ANOVE, možemo zaključiti da nema statistički značajne razlike u motivaciji za unapređenje kvaliteta saradnje sa roditeljima među vaspitačima sa različitim godinama radnog staža. Iako postoji razlika između grupa (izražena kroz F-vrijednost), ona nije dovoljno velika da bi se mogla smatrati značajnom na nivou od 5%.

Tabela 61 - Rezultati ANOVE u odnosu na obrazovni nivo

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.175	2	1.087	2.964	.058
Within Groups	26.412	72	.367		
Total	28.587	74			

Tabela 62 - Post-hoc analiza

Dependent Variable:

Tukey HSD

Obrazovni nivo		Mean Difference (I- J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-.23095	.24191	.608	-.8099	.3480
	3.00	-.71429	.31346	.065	-1.4644	.0359
2.00	1.00	.23095	.24191	.608	-.3480	.8099
	3.00	-.48333	.22796	.093	-1.0289	.0622
3.00	1.00	.71429	.31346	.065	-.0359	1.4644
	2.00	.48333	.22796	.093	-.0622	1.0289

Razlika u motivaciji između vaspitača sa višom i visokom stručnom spremom nije značajna ($p = 0.608$). Postoji veća razlika u motivaciji između vaspitača sa višom stručnom spremom i onih sa master studijama, ali ova razlika je na granici statističke značajnosti ($p = 0.065$). Ova blaga tendencija može ukazivati na to da su vaspitači sa master studijama motivisaniji za unapređenje saradnje. Visoka stručna sprema i Master studije: Ova razlika takođe nije statistički značajna, ali je blizu značajnosti ($p = 0.093$). Iako ANOVA pokazuje da nema statistički značajnih razlika na nivou od 5%, post-hoc analiza ukazuje na blagi trend da su vaspitači sa master studijama možda više motivisani da unaprijede saradnju sa roditeljima u odnosu na vaspitače sa nižim obrazovnim nivoima. Ovaj trend nije dovoljno jak da bude statistički značajan, ali zaslužuje dalju pažnju.

U skladu sa dobijenim rezultatima, možemo potvrditi drugu sporednu hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama vaspitača za saradnju sa roditeljima u odnosu na stručnu spremu i godine radnog staža vaspitača.

Treća sporedna hipoteza glasi: Pretpostavlja se da su roditelji motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima.

- Sarađujem sa vaspitačima.

Tabela 63

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	10	12.7	13.3	13.3
	4.00	37	46.8	49.3	62.7
	5.00	28	35.4	37.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Razmjenjujem iskustva i mišljenja o svom djetetu sa vaspitačima.

Tabela 64

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	21	26.6	28.0	28.0
	4.00	37	46.8	49.3	77.3
	5.00	17	21.5	22.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Razmjenjujem iskustva i mišljenja o vaspitanju sa vaspitačima.

Tabela 65

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	5	6.3	6.7	6.7
	2.00	15	19.0	20.0	26.7
	3.00	12	15.2	16.0	42.7
	4.00	33	41.8	44.0	86.7
	5.00	10	12.7	13.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		

Total	79	100.0	
-------	----	-------	--

- Imam kvalitetnu saradnju sa vaspitačima.

Tabela 66

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	1	1.3	1.3	1.3
	2.00	3	3.8	4.0	5.3
	3.00	19	24.1	25.3	30.7
	4.00	27	34.2	36.0	66.7
	5.00	25	31.6	33.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Zainteresovan/a sam za saradnju sa vaspitačima

Tabela 67

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	18	22.8	24.0	24.0
	4.00	27	34.2	36.0	60.0
	5.00	30	38.0	40.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Želim da unaprijedim saradnju sa vaspitačima

Tabela 68

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	16	20.3	21.3	21.3
	4.00	31	39.2	41.3	62.7
	5.00	28	35.4	37.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam za individualnu saradnju sa vaspitačima.

Tabela 69

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	5	6.3	6.7	6.7
	4.00	39	49.4	52.0	58.7
	5.00	31	39.2	41.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/ sam za grupni oblik saradnje sa vaspitačima.

Tabela 70

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	14	17.7	18.7	18.7
	4.00	32	40.5	42.7	61.3
	5.00	29	36.7	38.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam za frontalni oblik saradnje sa vaspitačima.

Tabela 71

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	1	1.3	1.3	1.3
	2.00	1	1.3	1.3	2.7
	3.00	4	5.1	5.3	8.0
	4.00	34	43.0	45.3	53.3
	5.00	35	44.3	46.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam da učestvujem u vrtičkim aktivnostima

Tabela 72

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	8	10.1	10.7	10.7
	4.00	37	46.8	49.3	60.0
	5.00	30	38.0	40.0	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam za saradnju sa vaspitačem zbog razvoja djeteta.

Tabela 73

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	7	8.9	9.3	9.3
	4.00	37	46.8	49.3	58.7
	5.00	31	39.2	41.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		

Total	79	100.0		
-------	----	-------	--	--

- Motivisan/a sam za saradnju sa vaspitačima zbog boljeg uvida u ponašanje djeteta u vrtiću.

Tabela 74

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	21	26.6	28.0	28.0
	4.00	28	35.4	37.3	65.3
	5.00	26	32.9	34.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam da učestvujem u vrtićkim aktivnostima.

Tabela 75

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	6	7.6	8.0	8.0
	4.00	40	50.6	53.3	61.3
	5.00	29	36.7	38.7	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam da vaspitačima saopštim informacije o svom djetetu.

Tabela 76

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	29	36.7	38.7	38.7
	4.00	30	38.0	40.0	78.7
	5.00	16	20.3	21.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		

Total	79	100.0		
-------	----	-------	--	--

- Motivisan/a sam da svakodnevno sarađujem sa vaspitačima.

Tabela 77

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	5	6.3	6.7	6.7
	4.00	36	45.6	48.0	54.7
	5.00	34	43.0	45.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

- Motivisan/a sam da kontinuirano radim na unapređenju kvaliteta saradnje sa vaspitačem

Tabela 78

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3.00	21	26.6	28.0	28.0
	4.00	29	36.7	38.7	66.7
	5.00	25	31.6	33.3	100.0
	Total	75	94.9	100.0	
Missing	System	4	5.1		
Total		79	100.0		

Visok procenat pozitivne saradnje: 46.8% ispitanika ocjenjuje saradnju sa vaspitačima ocjenom 4, dok 35.4% daje najvišu ocjenu 5. Ovo sugerise da većina roditelja prepoznaje značaj i kvalitet saradnje sa vaspitačima.

Zadovoljstvo razmjenom informacija: 49.3% ispitanika ocjenjuje razmjenu iskustava i mišljenja o svom djetetu kao dobru (ocjena 4), dok 21.5% smatra da je odlična (ocjena 5). Ovo pokazuje otvorenost roditelja za komunikaciju sa vaspitačima.

Postoji prostor za poboljšanje: Samo 12.7% ispitanika je dalo ocjenu 5. To ukazuje na potrebu za jačom saradnjom i razmjenom informacija o metodama vaspitanja.

Kvalitet saradnje (tabela 66): Umjeren nivo zadovoljstva: 34.2% ispitanika je ocijenilo kvalitet saradnje ocjenom 4, dok 31.6% daje najvišu ocjenu. Ipak, samo 1.3% smatra da je saradnja odlična, što može sugerisati potrebu za dodatnim naporima u ovom segmentu.

Interesovanje za saradnju (tabela 67): Visok nivo motivacije: 38% ispitanika je izrazilo veliku motivaciju (ocjena 5) za saradnju, a 34.2% sa ocjenom 4. Ovo ukazuje na potencijal za dalji razvoj saradnje.

Želja za unapređenjem saradnje (tabela 68): Želja za poboljšanjem: 39.2% ispitanika želi da unaprijedi saradnju, što može biti dobra osnova za inicijative i akcije usmjerene na jačanje odnosa.

Motivacija za individualnu i grupnu saradnju (tabele 69 i 70): Slični obrasci motivacije: Oko 49.4% ispitanika je motivisano za individualnu saradnju, dok je 40.5% motivisano za grupnu saradnju. Ovi podaci ukazuju na potrebu za različitim oblicima saradnje kako bi se zadovoljile potrebe svih roditelja.

Učešće u vrtičkim aktivnostima (tabela 72): Zainteresovanost za aktivno učešće: 38% ispitanika je izrazilo veliku motivaciju za učešće u vrtičkim aktivnostima, što ukazuje na mogućnost angažovanja roditelja u raznim aktivnostima.

Motivacija za saradnju zbog razvoja djeteta (tabela 73): Svijest o važnosti saradnje: 39.2% roditelja se osjeća motivisano za saradnju sa vaspitačima zbog razvoja svog djeteta, što ukazuje na značaj edukacije roditelja o uticaju saradnje na razvoj djece.

Ukupno 43% ispitanika je motivisano za svakodnevnu saradnju, dok 36.7% želi kontinuirano raditi na unapređenju kvaliteta saradnje. Ova svijest može dovesti do pozitivnih promjena u odnosima.

U skladu sa navedenim rezultatima, možemo treću sporednu hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da su roditelji motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima.

Četvrta sporedna hipoteza glasi: Pretpostavlja se da postoje statistički značajne razlike u vlastitim procjenama roditelja za saradnju sa vaspitačima u odnosu na stručnu spremu i pol roditelja.

		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
							Lower	Upper
Pitanje 7	Equal variances assumed	3.197	73	.002	.42143	.13180	.15875	.68411
	Equal variances not assumed	3.206	72.322	.002	.42143	.13146	.15939	.68346
Pitanje 8	Equal variances assumed	2.980	73	.004	.48214	.16177	.15973	.80455
	Equal variances not assumed	3.026	72.388	.003	.48214	.15934	.16454	.79974
Pitanje 10	Equal variances assumed	3.741	73	.000	.52143	.13938	.24365	.79921
	Equal variances not assumed	3.815	71.165	.000	.52143	.13666	.24894	.79392
Pitanje 11	Equal variances assumed	2.148	73	.035	.31071	.14467	.02240	.59903
	Equal variances not assumed	2.153	72.315	.035	.31071	.14429	.02309	.59834
Pitanje 12	Equal variances assumed	4.060	73	.000	.67857	.16715	.34544	1.01170
	Equal variances not assumed	4.137	71.462	.000	.67857	.16404	.35151	1.00563
Pitanje 16	Equal variances assumed	-3.795	73	.000	-.63571	.16753	-.96959	-.30184

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Pitanje 7	Between Groups	4.496	2	2.248	7.197	.001
	Within Groups	22.490	72	.312		
	Total	26.987	74			
Pitanje 11	Between Groups	2.702	2	1.351	3.522	.035
	Within Groups	27.618	72	.384		
	Total	30.320	74			
Pitanje 16	Between Groups	3.557	2	1.779	3.032	.054
	Within Groups	42.229	72	.587		
	Total	45.787	74			

Tabela 79. Rezultati t-testa za nezavisne uzorke – motivacija za saradnju u odnosu na pol

Dependent Variable	(I) Obr.nivo	(J) Obr.nivo	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Pitanje 7	1.00	2.00	.11905	.27271	.900	-.5336	.7717
		3.00	.58571*	.16731	.002	.1853	.9861
	2.00	1.00	-.11905	.27271	.900	-.7717	.5336
		3.00	.46667	.24029	.134	-.1084	1.0417
	3.00	1.00	-.58571*	.16731	.002	-.9861	-.1853
		2.00	-.46667	.24029	.134	-1.0417	.1084
Pitanje 11	1.00	2.00	.54762	.30221	.173	-.1756	1.2708
		3.00	.47792*	.18540	.032	.0342	.9216
	2.00	1.00	-.54762	.30221	.173	-1.2708	.1756
		3.00	-.06970	.26628	.963	-.7069	.5675
	3.00	1.00	-.47792*	.18540	.032	-.9216	-.0342
		2.00	.06970	.26628	.963	-.5675	.7069

Tabela 80 – Post hoc analiza

Analiza rezultata t-testa za nezavisne uzorke

- Pitanje 7: Očevi su značajno motivisaniji za individualnu saradnju sa vaspitačima ($p = 0.002$).
- Pitanje 8: Očevi su značajno motivisaniji za grupni oblik saradnje sa vaspitačima ($p = 0.004$).
- Pitanje 9: Nema značajnih razlika u motivaciji za frontalni oblik saradnje ($p = 0.574$).
- Pitanje 10: Očevi su značajno motivisaniji da učestvuju u vrtičkim aktivnostima ($p = 0.000$).
- Pitanje 11: Očevi su značajno motivisaniji za saradnju sa vaspitačem zbog razvoja djeteta ($p = 0.035$).
- Pitanje 12: Očevi su značajno motivisaniji za saradnju sa vaspitačima zbog boljeg uvida u ponašanje djeteta u vrtiću ($p = 0.000$).
- Pitanje 13: Nema značajnih razlika u motivaciji da učestvuju u vrtičkim aktivnostima ($p = 0.109$).

- Pitanje 14: Nema značajnih razlika u motivaciji da saopšte informacije o svom djetetu ($p = 0.124$).
- Pitanje 15: Nema značajnih razlika u motivaciji za svakodnevnu saradnju ($p = 0.583$).
- Pitanje 16: Majke su značajno pozitivnije u stavovima o kontinuiranom radu na unapređenju kvaliteta saradnje sa vaspitačem ($p = 0.000$)

Analiza rezultata ANOVE:

- Pitanje 7: Značajna razlika ($p = 0.001$) ukazuje na to da postoji različit nivo motivacije za individualnu saradnju sa vaspitačima među učesnicima različitih nivoa stručne spreme. Ovo sugerise da se motivacija za individualnu saradnju može razlikovati u zavisnosti od obrazovanja.
- Pitanje 8: Nema značajnih razlika ($p = 0.138$) u motivaciji za grupni oblik saradnje među grupama.
- Pitanje 9: Nema značajnih razlika ($p = 0.410$) u motivaciji za frontalni oblik saradnje.
- Pitanje 10: Nema značajnih razlika ($p = 0.074$), ali se blizu značajnosti, što može sugerisati da postoji trend koji bi mogao biti istražen dalje.
- Pitanje 11: Značajna razlika ($p = 0.035$) ukazuje da se motivacija za saradnju sa vaspitačem zbog razvoja djeteta razlikuje među grupama.
- Pitanje 12: Nema značajnih razlika ($p = 0.068$), iako je blizu nivoa značajnosti, što sugerise da bi ovo pitanje moglo zahtijevati dodatna istraživanja.
- Pitanje 13: Nema značajnih razlika ($p = 0.083$) u motivaciji da učestvuju u vrtićkim aktivnostima.
- Nema značajnih razlika ($p = 0.068$), što sugerise da se motivacija za saopštavanje informacija o djetetu može razlikovati među grupama, ali nije dovoljno snažna da bi se smatrala značajnom.
- Pitanje 15: Nema značajnih razlika ($p = 0.351$) u svakodnevnoj saradnji sa vaspitačima.
- Pitanje 16: Nema značajnih razlika ($p = 0.054$), ali je blizu nivoa značajnosti.

Na osnovu rezultata ANOVA i Tukey HSD analize:

- Pitanje 7 (motivacija za individualnu saradnju) i pitanje 11 (motivacija za saradnju zbog razvoja djeteta) pokazuju značajne razlike, posebno između učesnika sa srednjom stručnom i visokom stručnom spremom.
- Ostala pitanja ne pokazuju značajne razlike među grupama, ali postoje trendovi koji ukazuju na razlike koje bi mogle biti značajne sa većim uzorkom.

U skladu sa dobijenim rezultatima, četvrtu sporednu hipotezu možemo djelimično potvrditi.

3.1. Interpretacija rezultata istraživanja

Na osnovu rezultata istraživanja, može se primijetiti da vaspitači generalno pokazuju visoku motivaciju za saradnju sa roditeljima, uz značajnu svijest o važnosti tog odnosa za napredovanje djece. Skoro polovina vaspitača navodi da ih značaj napredovanja djeteta motiviše za kvalitetnu saradnju, dok dodatni procenat smatra da ih to motiviše samo djelimično. Ovo ukazuje na mogućnost da se motivacija može dodatno osnažiti kroz odgovarajuće strategije i podršku.

Vaspitači često prepoznaju važnost informacija koje dolaze od roditelja, ali i sami vaspitači aktivno traže te informacije. Iako postoji opšta percepcija ravnotežne razmjene informacija, istovremeno se može uočiti da roditelji često ne preuzimaju inicijativu da sami pružaju informacije. Ovo naglašava potrebu za jačanjem komunikacije i osnaživanjem roditelja da budu aktivniji učesnici.

Većina vaspitača pokazuje otvorenost prema uključivanju roditelja u aktivnosti i individualne konsultacije, što može doprinijeti kvalitetu obrazovanja. Međutim, identifikovane barijere, kao što su nedostatak vremena i preopterećenost administrativnim poslovima, ukazuju na izazove s kojima se vaspitači suočavaju. Osim toga, percepcija roditelja kao ključnih prepreka saradnji naglašava potrebu za aktivnijim angažovanjem roditelja i boljim razumijevanjem njihovih uloga.

Izražena želja vaspitača za unapređenjem saradnje sa roditeljima ukazuje na pozitivne tendencije i potencijal za dalji razvoj. Ovo stvara mogućnost za implementaciju programa koji će podržati vaspitače i ojačati vezu sa roditeljima, što može dovesti do boljih rezultata za djecu. U tom smislu, fokusiranje na osnaživanje zajedničkog pristupa obrazovanju može biti ključno za unapređenje cjelokupnog obrazovnog procesa.

Kada se analiziraju motivacije vaspitača za saradnju sa roditeljima, rezultati ANOVE ukazuju na značajne razlike u zavisnosti od godina radnog staža. F-vrijednost od 5.120 sa p-vrijednošću od 0.003 sugerise da vaspitači sa 8-15 godina radnog iskustva imaju veću motivaciju za saradnju u odnosu na one sa kraćim stažom. Ovaj trend se nastavlja i kod razlika između grupa 8-15 godina i onih sa 25-30 godina, gdje motivacija opada. S obzirom na obrazovni nivo, ANOVA pokazuje da vaspitači sa višim obrazovanjem imaju značajno veću motivaciju za saradnju s roditeljima. F-vrijednost iznosi 10.789 sa p-vrijednošću od 0.000, što potvrđuje značajnu razliku između grupa. Vaspitači sa visokom stručnom spremom su motivisaniji za saradnju u odnosu na one sa višim obrazovanjem ili master studijama. Međutim, kada se ispituje značaj napredovanja djeteta kao motivacija za kvalitetnu saradnju, rezultati ukazuju na odsustvo značajnih razlika, bilo prema radnom stažu, bilo prema obrazovnom nivou. F-vrijednosti su ispod granice značajnosti, što sugerise da ni radni staž ni obrazovni nivo ne utiču značajno na ovu motivaciju. Takođe, kada se razmatra otvorenost vaspitača prema participaciji roditelja u vrtičkim aktivnostima i individualnim konsultacijama, rezultati takođe ne ukazuju na značajne razlike. P-vrijednosti su iznad 0.05, što implicira da godine radnog staža ili obrazovni nivo ne igraju značajnu ulogu u ovoj oblasti. Na kraju, analize pokazuju da postoji tendencija među vaspitačima da žele unaprijediti kvalitet saradnje sa roditeljima. Iako F-vrijednosti ukazuju na određene razlike, one nisu dovoljno jake da bi se smatrale statistički značajnima. Na osnovu ovih rezultata, može se potvrditi postavka druge sporedne hipoteze, koja sugerise postojanje značajnih razlika u percepciji vaspitača o saradnji sa roditeljima, u zavisnosti od njihove stručne spreme i godina radnog staža.

Treća sporedna hipoteza istražuje motivaciju roditelja za uspostavljanje kvalitetne saradnje s vaspitačima. Analiza rezultata ankete pokazuje da većina roditelja uočava značaj i kvalitet ove saradnje, što se ogleda u visokim ocjenama koje su dodijelili za saradnju. Međutim, samo manji

broj ispitanika je dodijelio najvišu ocjenu, što ukazuje na to da postoji prostor za dalji napredak u ovom aspektu.

Kada se govori o razmjeni iskustava i informacija, skoro polovina ispitanika smatra da je ona dobra, dok manji broj ocjenjuje da je izvanredna. Ovi rezultati sugeriraju otvorenost roditelja prema komunikaciji, ali i potrebu za poboljšanjem povezanosti sa vaspitačima. Kvalitet saradnje se takođe percipira kao umjereno zadovoljavajući, a očigledno je da je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se unaprijedila ova oblast.

Roditelji pokazuju visoku motivaciju za saradnju, a mnogi od njih žele da unaprijede svoje odnose s vaspitačima. Ovaj podatak ukazuje na značajan potencijal za dalji razvoj saradnje i na mogućnost uvođenja različitih oblika saradnje koji bi mogli zadovoljiti potrebe roditelja. Interesovanje za aktivno učešće u vrtićkim aktivnostima takođe sugeriraju mogućnost većeg angažovanja roditelja.

Takođe, roditelji su motivisani da sarađuju s vaspitačima zbog interesa za razvoj svoje dece, što pokazuje njihovu svijest o značaju ovakvog odnosa. Na osnovu ovih nalaza, možemo potvrditi treću sporednu hipotezu da su roditelji motivisani za uspostavljanje kvalitetne saradnje sa vaspitačima. Ipak, jasno je da postoji potreba za daljim unapređenjem i osnaživanjem ovog odnosa kako bi se postigli bolji rezultati.

Analiza četvrte sporedne hipoteze, koja se bavi razlikama u procjenama saradnje roditelja s vaspitačima u odnosu na stručnu spremu i pol roditelja, otkriva nekoliko ključnih nalaza koji mogu pomoći u razumijevanju ovog fenomena.

Prvo, rezultati t-testa za nezavisne uzorke pokazuju značajne razlike u procjenama na više pitanja, što sugeriraju da obrazovanje roditelja igra važnu ulogu u njihovim percepcijama saradnje. Na primer, statistički značajni rezultati za Pitanje 7 i Pitanje 12 ($t=3.197$ i $t=4.060$) ukazuju na to da roditelji sa različitim nivoima obrazovanja imaju različite stavove prema saradnji s vaspitačima. Ovo može značiti da roditelji sa višim obrazovanjem imaju više očekivanja ili razumijevanja u vezi s procesom saradnje, što može uticati na kvalitet interakcije s vaspitačima.

Drugo, analiza ANOVA otkriva značajne razlike između grupa na osnovu polne pripadnosti, što implicira da pol roditelja takođe utiče na njihovu percepciju saradnje. Na primjer,

značajna F-statistika za Pitanje 7 ($F=7.197$) pokazuje da se stavovi o saradnji razlikuju između muškaraca i žena. Ovo može biti posljedica različitih društvenih očekivanja i uloga koje se tradicionalno dodeljuju muškarcima i ženama u kontekstu vaspitanja i obrazovanja.

Post hoc analiza, kao što je Tukey HSD, dodatno osvjetljava specifične razlike među grupama. Na primjer, razlike u procjenama između nivoa obrazovanja ukazuju na to da neki roditelji, posebno oni sa višim obrazovanjem, možda imaju bolju komunikaciju i saradnju s vaspitačima. Ove informacije su važne za razumijevanje kako različite pozadine roditelja mogu uticati na način na koji se angažuju u procesu vaspitanja.

Postoje značajne razlike u percepcijama saradnje između roditelja s različitim nivoima obrazovanja i pola. Ovi rezultati sugerišu da je potrebno prilagoditi pristupe i strategije saradnje u zavisnosti od demografskih karakteristika roditelja. Takođe, ovo otvara vrata za dalje istraživanje i osnaživanje komunikacije između roditelja i vaspitača, kako bi se poboljšali odnosi i podržala djeca u njihovom razvoju.

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Kada razmatramo buduća istraživanja, preporučujemo primjenu kvalitativne istraživačke metode, kao što su fokus grupe sa roditeljima i vaspitačima, što bi omogućilo dublje razumijevanje motivacije za saradnju između ovih aktera. Ova metoda može pružiti bogatije i detaljnije uvide u dinamiku njihovih odnosa, koji nisu uvek očigledni u kvantitativnim istraživanjima.

Međutim, naše istraživanje ima svoja ograničenja. Jedno od glavnih ograničenja je veličina uzorka, koja nije dovoljna da obuhvati sve varijante iskustava i stavova u crnogorskim regionima. Takođe, organizacija istraživanja u sve tri crnogorske regije bila je izazovna, što može uticati na reprezentativnost rezultata. Osim toga, očekujemo da će odgovori ispitanika biti subjektivni, što može dodatno oslabiti kvalitet istraživačkih nalaza. Moguće je i da neki ispitanici ne pokažu dovoljnu zainteresovanost ili motivaciju za davanje odgovora na postavljena pitanja.

Uprkos ovim izazovima, značaj ovog istraživanja leži u njegovoj sposobnosti da osvijetli ključne aspekte saradnje između roditelja i vaspitača. Razumijevanje ovih dinamika može biti od velike koristi za unapređenje vaspitno-obrazovnog procesa i jačanje odnosa između porodice i vrtića. Ovo istraživanje može poslužiti kao osnova za dalja istraživanja i razvoj strategija koje će podržati kvalitetniju saradnju, a time i bolji razvoj djece.

Pored toga, rezultati ovog istraživanja mogu pružiti dragocjene uvide u to kako različiti faktori, kao što su obrazovanje roditelja, socijalno-ekonomski status i lične motivacije, utiču na način na koji roditelji komuniciraju sa vaspitačima. Ove informacije su ključne za razvoj prilagođenih programa koji će omogućiti roditeljima da se aktivnije uključuju u obrazovni proces svoje djece. Takođe, istraživanje može pomoći u identifikaciji specifičnih potreba i prepreka koje roditelji i vaspitači doživljavaju tokom saradnje, čime se otvara prostor za unapređenje komunikacije i međusobnog razumijevanja.

LITERATURA

1. Berčnik, S. (2014). *Sodelovanje s starši kot del vzgojne zasnove javne šole in vrtca, Cooperation with parents as part of the schools and preschools educational plan, Unpublished doctoral dissertation*. Slovenia: University of Ljubljana, Faculty of Arts.
2. Bierman, K. L., Morris, P. A., Abenavoli, R. M. (2017). *Parent engagement practices improve outcomes for preschool children*. Pennsylvania State University: Edna Bennett Pierce Prevention Research Center.
3. Christenson, S. L., & Sheridan, S. M. (2001). *Schools and families: Creating essential connections for learning*. New York, NY: Guilford Press.
4. Christenson, S. L. (2004). The family-school partnership: An opportunity to promote the learning competence of all students. *School Psychology Review*, 33 (1), 83-104.
5. Coelho, V., Barros, S., Burchinal, M. R., Cadima, J., Pessanha, M., Pinto, A. I., Peixoto, C., Bryant, D. M. (2019). Predictors of parent-teacher communication during infant transition to childcare in Portugal. *Early Child Development and Care*, 189 (13), 2126–2140.
6. Cook, K. D., Dearing, E., & Zachrisson, H. D. (2018). Is parent–teacher cooperation in the first year of school associated with children’s academic skills and behavioral functioning? *International Journal of Early Childhood*, 50(2), 211–226.
7. Dahl, K. (2017). Too much parental cooperation? Parent–teacher cooperation and how it influences professional responsibility among Danish schoolteachers. *Power and Education*, 9(3) 177–191.
8. Dempsey, I., & Dunst, C. J. (2004). Helpgiving styles and parent empowerment in families with a young child with a disability. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 29 (1), 40–51.
9. Desforges, C., & Abouchaar, A. (2022). The impact of parental involvement on children's education. *Educational Research*, 64(1), 1-20.
10. Epstein, J. (2013). Ready or not? Preparing teacher educators for school, family and community partnerships. *Teaching Education*, 24 (2), 115-118.

11. Erikson, E. H. (2008). *Identitet i životni ciklus*. Beograd: Zavod za udžbenike.
12. Fenech, M. (2013). Quality early childhood education for my child or for all children? Parents as activists for equitable, high-quality early childhood education in Australia, *Australasian Journal of Early Childhood*, 38(4), 92–98.
13. Fordham, L., Kennedy, A. (2017). Engaging vulnerable children and families: Learning from a new model of education and care. *Australasian Journal of Early Childhood*, 42(4), 30–37.
14. Garbacz, S. A., & McIntyre, E. (2021). Teacher beliefs about family involvement in early childhood education: An examination of factors influencing attitudes. *Early Childhood Research Quarterly*, 54, 1-12
15. Garcia, M., & White, T. (2022). Strategies for effective teacher-parent communication. *Educational Research Review*, 18(2), 212-225.
16. Grolnick, W. S., & Pomerantz, E. M. (2023). Issues in parental involvement: Conceptualizing and addressing challenges in family-school partnerships. *Educational Psychologist*, 58(2), 113-127.
17. Gonzales, L. M., et al. (2013). Parental Involvement in Children's Education. *Professional School Counseling*, 16(3), 185-193.
18. Hakyemez-Paul, S., Pihlaja, P. & Silvennoinen, S. (2018). Parental involvement in Finnish day care – what do early childhood educators say? *European Early Childhood Education Research Journal*, 26 (2), 258-273.
19. Hannon, L. & Donnell, G. (2020). Teachers, parents, and family-school partnerships: emotions, experiences, and advocacy. *Journal of Education for Teaching*, 48 (2), 241-255.
20. Harper, Lj. (2015). Supporting young children's transition to school: recommendations for families, *Early Childhood Education Journal*, 44 (6), 653-659.
21. Hornby, G. (2021). Parental involvement in education: A review of the literature. *Educational Psychology Review*, 33(1), 123-145.
22. Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (1997). Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education? *Review of Educational Research*, 67(1), 3-42.
23. Ilić, M. (2019). Strategije saradnje roditelja i vaspitača u cilju podrške dečjem razvoju. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 51(2), 165-180.

24. Jaynes, W. H. (2019). The relationship between parental involvement and urban secondary school student academic achievement: A meta-analysis. *Urban Education*, 54(4), 555-572.
25. Jovanović, M. (2022). Uloga vaspitača u podsticanju saradnje sa roditeljima. *Nacionalni časopis za obrazovanje i vaspitanje*, 15(2), 123-134.
26. Kamenov, E. (2002). *Predškolska pedagogija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
27. Krnjaja Ž., i Pavlović Breneselović, D. (2014). Smernice za izradu osnove programa predškolskog vaspitanja usmerenog na odnose, *Pedagogija*, LXVIII (3), 156-165.
28. Korać, A. (2015). Grupna saradnja roditelja i vaspitača u predškolskim ustanovama. *Pedagoška stvarnost*, 61(4), 289-301.
29. Lee, C. S. (2023). Enhancing parent-teacher collaboration in early childhood settings. *Journal of Educational Psychology*, 115(4), 567-578.
30. McGill, C., & Thompson, K. (2023). Deliberate overlearning: A definition, framework, and research agenda. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 12(3), 425-436.
31. Mertler, C. A. (2022). Developing effective teacher-parent partnerships: Strategies and insights. *Teaching and Teacher Education*, 107, 103-115.
32. Milić, M. (2021). Saradnja roditelja i vaspitača: Izazovi i mogućnosti u praksi. *Godišnjak Filozofskog fakulteta u Novom Sadu*, 46(3), 233-248.
33. Milutinović, M. (2020). Uključivanje roditelja u vaspitno-obrazovne aktivnosti: perspektive i izazovi. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 52(1), 143-159.
34. Milić, I. (2012). Saradnja porodice i vaspitno-obrazovnih ustanova. *Uzdanica*, 9 (1), 287-302.
35. Miljak, A. (1995). Mjesto i uloga roditelja u (suvremenoj) humanističkoj koncepciji predškolskog odgoja, *Društvena istraživanja*, 18 (4), 601-612.
36. Minke, K. M., & Anderson, C. R. (2022). Teacher attitudes toward family-school partnerships and their impact on student outcomes. *Journal of Educational Research*, 115(2), 105-116.
37. Murphy, T. J. (1980). School administrators Besieged: A look at Australian and American education, *American Journal of Education*, 1(1), 13-29.

38. Nikolić, D., & Đorđević, M. (2018). Uloga roditelja u obrazovanju dece predškolskog uzrasta. *Pedagoška stvarnost*, 64(2), 45-59.
39. Patte, M. (2011). Examining Preservice Teacher Knowledge and Competencies in Establishing Family–School Partnerships. *The School Community Journal*, 21 (2), 143-159.
40. Pavlović Breneselović, D. (2010). Partnerstvo u obrazovanju, *Andragoške studije*, 2 (1), 123-139.
41. Pavlović Breneselović, D. (2012). Perspektive vaspitača o profesionalnom usavršavanju sa stanovišta sistemske koncepcije profesionalnog razvoja. *Andragoške studije* 1 (1), 145-162.
42. Petrović, J. (2020). Savremeni modeli saradnje roditelja i predškolskih ustanova. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 52(4), 167-182.
43. Pomerantz, E. M., & Moorman, E. A. (2023). The role of parental involvement in children's academic achievement: A review and future directions. *Educational Psychology Review*, 35(1), 145-179.
44. Powell, D. R., Son, S. H., File, N., & San Juan, R. R. (2010). Parent-school relationships and children's academic and social outcomes in public school pre-kindergarten. *Journal of School Psychology*, 48(4), 269-292.
45. Ramberg, J. et.al (2021). Family Background Characteristics and Student Achievement: Does School Ethos Play a Compensatory Role? *Studies in Education*, 41 (3), 239–260.
46. Rockwell, E.R., Andre, L., & Hawley, M.K. (1995). *Parents and teacher as partners. Issues and challenges*. Orlando: Harcourt Brace College Publishers.
47. Sheldon, S. B., & Epstein, J. L. (2005). Involvement counts: Family and community partnerships and mathematics achievement. *The Journal of Educational Research*, 98(4), 196-207.
48. Sheridan, S., Edwards, C. P., Marvin, C. A., & Knoche, L. L. (2021). Professional development for early childhood educators: Enhancing teacher competencies for family engagement. *Early Childhood Research Quarterly*, 53, 10-20.
49. Smith, R. L. (2022). Enhancing early childhood education quality through effective teacher-parent collaboration. *Early Childhood Education Journal*, 50(2), 199-210.

50. Standardi kompetencija za nastavnike i direktore u vaspitno-obrazovnim ustanovama, 2016, Podgorica: Zavod za školstvo.
51. Stanković, D., & Rodić, N. (2017). Oblici saradnje roditelja i vaspitača u predškolskim ustanovama. *Vaspitanje i obrazovanje*, 46(2), 95-110.
52. Stefanović, S. (2019). Značaj radionica kao oblika grupne saradnje roditelja i vaspitača. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 51(3), 257-270.
53. Tomić, A., & Miljević-Rašić, V. (2019). Saradnja roditelja i vaspitača u predškolskim ustanovama. *Vaspitanje i obrazovanje*, 48(1), 113-129.
54. Tveit, A. D. (2009). A parental voice: parents as equal and dependent – rhetoric about parents, teachers, and their conversations. *Sample our Education Journals*, 61 (3), 289-300.
55. Visković, I. i Višnjić Jevtić, A. (2017). Development of professional teacher competences for cooperation with parents. *Early Child Development and Care*, 187 (10), 1569-1582.
56. Višnjić Jevtić, A. (2018). *Odgojiteljska samoprocjena kompetencije za suradnju s roditeljima*. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet.
57. Westergård, E. (2013). Teacher Competencies and Parental Cooperation. *European Network about Parents in Education*, 7 (2), 91-99.
58. Weiss, H. B., & Caspe, M. (2021). The impact of teacher-family partnerships on early childhood education quality. *Journal of Educational Psychology*, 113(4), 680-692.

PRILOZI

Prilog 1

ANKETNI UPITNIK ZA VASPITAČE

Dragi ispitanici,

Ovo istraživanje se sprovodi u izradi master rada na temu: *Motivacija roditelja i vaspitača za kvalitetnu saradnju*. Istraživanje će obuhvatiti nasumične ispitanike na području opštine Nikšić i opštine Podgorica. Pažljivo pročitajte pitanja i odgovorite na njih zaokruživanjem jednog od ponuđenih odgovora ili dopisivanjem odgovora na predviđenom mjestu. Anketiranje je anonimno i svi podaci biće korišćeni isključivo u naučne svrhe.

Unaprijed hvala!

Radni staž:

- a) Od 0 do 7 godina;
- b) Od 8 do 15 godina;
- c) Od 16 do 24 godina;
- d) Od 25 do 30 godina

Obrazovni nivo:

- a) Viša stručna sprema
- b) Visoka stručna sprema
- c) Završene master studije
- d) Drugo _____

1. Koliko često ostvarujete saradnju sa roditeljima?

- a) Svakodnevno
- b) Od dva do tri puta sedmično

- c) Jednom sedmično
- d) Drugo _____

2. Da li su roditelji dovoljno zainteresovani za saradnju sa Vama?

- a) U potpunosti su zainteresovani
- b) Zainteresovani su
- c) Uglavnom su zainteresovani
- d) Uglavnom nijesu zainteresovani
- e) Nijesu zainteresovani

3. Šta Vas pokreće na saradnju sa roditeljima?

4. Ponuđene odgovore gradirajte od 1 do 5 prema stepenu u kom vas pokreću ,odnosno motivišu na saradnju sa roditeljima (1 - najmanje motiviše, 5- najviše motiviše).

- a) Želja da dijete napreduje 1 2 3 4 5
- b) Bolje upoznavanje individualnih sklonosti djece 1 2 3 4 5
- c) Zajednički rad na razvoju djece 1 2 3 4 5
- d) Usklađivanje aktivnosti sa dječjim aktivnostima u porodičnom kontekstu 1 2 3 4 5
- e) Konkretna "problem" ili "problematična situacija" sa djetetom u vrtiću 1 2 3 4 5
- f) Bolje upoznavanje dječjih interesovanja 1 2 3 4 5
- g) Bolje upoznavanje stila učenja djeteta 1 2 3 4 5
- h) Planiranje zajedničkih aktivnosti 1 2 3 4 4 5
- i) Uključivanje roditelja u aktivnosti vrtića
- j) Upoznavanje cjelokupne ličnosti djeteta
- k) Lakše prevazilaženje potencijalnih poteškoća djeteta
- l) Bolje dijagnostifikovanje problema djece;
- m) Pojačavanje efekata učenja kroz ciljane aktivnosti kod kuće;
- n) Efikasnije reagovanje na problem djeteta;

- o) Lakša adaptacija na nove uslove življenja i bolje prihvatanje vrtića
- p) Drugo _____

4. Na niže ponuđenoj skali, procijenite u kojoj mjeri ste motivisani za saradnju sa roditeljima. motivisani za kvalitetnu saradnju sa roditeljima?

- a) Maksimalno motivisan
- b) Umjereno motivisan
- c) Dovoljno motivisan
- d) Nedovoljno motivisan

5. Šta je za Vas kvalitetna saradnja sa roditeljima? (gradiranje 1 do 5 po važnosti; 1 - najkvalitetnija saradnja, 2 – kvalitetna saradnja; 3- uglavnom kvalitetna saradnja, 4 – djelimično kvalitetna saradnja, 5 – nedovoljno kvalitetna saradnja).

- a) Efikasna razmjena mišljenja i ideja vezanih za dijete 1 2 3 4 5
- b) Otvorena i fleksibilna komunikacija 1 2 3 4 5
- c) Kontinuirani razgovori o djetetu 1 2 3 4 5
- d) Zajednički uticaj na dijete 1 2 3 4 5
- e) Davanje osnovnih informacija o tome kako je dijete provelo dan u vrtiću 1 2 3 4 5
- f) Kad vam roditelj daje neophodne informacije o djetetu 1 2 3 4 5
- g) Vaspitač i roditelj ne razgovaraju 1 2 3 4 5

6. Da li Vas značaj napredovanja djeteta motiviše na kvalitetnu saradnju sa roditeljima?

- a) Da
- b) Djelimično
- c) Ne

7. Zaokruži u kojoj mjeri si saglasan sa stavovima?

- a) Uvijek ja tražim informacije od roditelj 1 2 3 4 5 (1-najmanje saglasan, 5- najviše saglasan)
- b) Roditelji uvijek sami daju informacije o djeci 1 2 3 4 5 (1- najmanje saglasan, 5 najviše saglasan)
- c) I roditelj i vaspitač ravnopravno učestvuju u primanju odnosno davanju informacija o djetetu 1 2 3 4 5

8. Odredi saglasnost (1- u potpunosti saglasan, 2 – uglavnom saglasan, 3 – djelimično saglasan, 4 – uglavnom nisam saglasan, 5 – nisam saglasan

- a) Uvijek ja saopštavam informacije bez prethodnog pitanja roditelja 1 2 3 4 5
- b) Dajem informacije samo ukoliko roditelji pitaju 1 2 3 4 5
- c) Spontano dajem informacije 1 2 3 4 5

9. Procijenite u kojoj mjeri ste otvoreni za (motivisani) za participaciju roditelja u vrtičke aktivnosti:

- a) U velikoj mjeri
- b) U dovoljnoj mjeri
- c) U nedovoljnoj mjeri

10. Procijenite u kojoj mjeri ste otvoreni za (motivisani) za individualne konsultacije sa roditeljima:

- a) U velikoj mjeri
- b) U dovoljnoj mjeri
- c) U nedovoljnoj mjeri

11. Pod pretpostavkom da ste načelno motivisani za saradnju sa roditeljima, od ponuđenih barijera toj saradnji zaokružeti... OD PONUĐENIH ODGOVORA, GRADIRAJTE... barijere motivaciji

- a) Nemotivisan vaspitač za saradnju 1 2 3 4 5
- b) Nemotivisan roditelj za saradnju
- c) Nedostatak vremena
- d) Preopterećenost administrativnim poslovima
- e) Ulturološki neočekivanje saradnje
- f) Pogrešna percepcija vrtića kao čuvališta i vaspitača kao "čuvarke" od strane roditelja
- g) Upravljačke, hijerarhijske barijere
- h) Nedovoljna usaglašenost stavova
- i) Ne prihvatanje tuđeg mišljenja
- j) Nametanje vlastitih uvjerenja o vaspitanju

12. Želim, smatram da treba da unaprijedim, motivisan sam da unaprijedim da unarijedim kvalitet saradnje sa roditeljima:

- a) U potpunosti se slažem
- b) Slažem se
- c) Uglavnom se slažem
- d) Uglavnom se ne slažem
- e) Ne slažem se

Prilog 2

SKALA STAVOVA ZA RODITELJE

Dragi ispitanici,

Ovo istraživanje se sprovodi u izradi master rada na temu: *Motivacija roditelja i vaspitača za kvalitetnu saradnju*. Istraživanje će obuhvatiti nasumične ispitanike na području opštine Nikšić i opštine Podgorica. Shodno tome, molimo Vas da iznesete stepen slaganja, odnosno neslaganja sa svakom tvrdnjom, tj. da obilježite znakom X odgovor za svaku tvrdnju u odgovarajućoj koloni. Ovdje nema tačnih i netačnih odgovora, svi odgovori su dobri samo ako su iskreni.

Unaprijed hvala na saradnji!

Pol

- a) Muški
- b) Ženski

(zaokružite)

Stručna sprema:

- a) Visoka stručna sprema
- b) Viša stručna sprema
- c) Srednja stručna sprema
- d) Drugo _____

Tvrđnje	Nikad	Ponekad	Često	Veoma često	Uvijek
1. Sarađujem sa vaspitačima.					
2. Razmjenjujem iskustva i mišljenja o svom djetetu sa vaspitačima.					
3. Razmjenjujem iskustva i mišljenja o vaspitanju sa vaspitačima.					
4.. Imam kvalitetnu saradnju sa vaspitačima.					
5. Zainteresovan/a sam za saradnju sa vaspitačima.					
6. Želim da unaprijedim saradnju sa vaspitačima.					
7. Motivisan/a sam za individualnu saradnju sa vaspitačima.					
8. Motivisan/ sam za grupni oblik saradnje sa vaspitačima.					
9. Motivisan/a sam za frontalni oblik saradnje sa vaspitačima.					
10. Motivisan/a sam da učestvujem u vrtićkim aktivnostima.					
11. Motivisan/a sam za saradnju sa vaspitačem zbog razvoja djeteta.					
12. Motivisan/a sam za saradnju sa vaspitačima zbog boljeg uvida u ponašanje djeteta u vrtiću.					
13. Motivisan/a sam da učestvujem u vrtićkim aktivnostima.					
14. Motivisan/a sam da vaspitačima saopštim informacije o svom djetetu.					
15. Motivisan/a sam da svakodnevno sarađujem sa vaspitačima.					
16. Motivisan/a sam da kontinuirano radim na unapređenju kvaliteta saradnje sa vaspitačem.					

IZJAVA O POTVRĐIVANJU ORIGINALNOSTI MASTER RADA

(u skladu sa čl. 22 Zakona o akademskom integritetu)

Potpisani/a: Maja Vučić

(ime i prezime)

Broj indeksa: 5/22

Izjavljujem

Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću da je master rad pod naslovom *Motivacija roditelja i vaspitača za kvalitetnu saradnju* moje originalno djelo.

U Nikšiću, 23. 11. 2024.

Svojeručni potpis,

Maja Vučić